

תשורה

משמחת הנישואין של
ישראל דוד ופייגא שיחיו העבט
י"ט אלול ה'תש"פ

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול אשר הגיענו ליום הזה, יום שמחת כלולותינו, ביום השלישי, תשעה עשר ימים לחודש אלול ה'תש"פ.

התודה והברכה לכל ידידנו ומכרינו אשר הואילו לבוא מקרוב ומרחוק ליטול חלק בשמחתנו ולברכינו בברכת מזל-טוב. הא-ל הטוב הוא יתברך, יברך אתכם ואת בני ביתכם שיחיו, בתוך כלל אחינו בני ישראל, בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, ואי"ה נשיב לכם כגמולכם הטוב, ובשמחתכם נשמח גם אנו.

לזכרון טוב ליום כלולותינו, הננו בזה לכבדכם בתשורה זו שלפניכם, על פי המנהג הנפוץ בזמן האחרון, יסודתו בהררי קודש - תשורת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לרגל חתונת הרבי.

תשורה זו כוללת:

1) השלמות לתורת מנחם - הוספות והשלמות קצרות להתוועדויות קודש, מתוך 'הנחות' שרשם בשעתו אב החתן, הרב יוסף העכט שיחי'.

2) מענות לשאלות המניחים - לקט קצר של מענות והתייחסויות שונות בכת"ק לשאלות ששאלו המניחים על דברי הקודש בהתוועדויות.

3) סיפורים ומענות קודש - לקט סיפורים ומענות קודש מפי אב החתן, הרב יוסף העכט שיחי'.

4) 'ביכל מרינובסקי' - סיפורם של ביכלאך חסידות שהגיעו לרבי באמצעות סב הכלה תחי', הרה"ח ר' חיים עוזר מרינובסקי ע"ה, ונקראו על שמו.

מלאים אנו תקווה, כי דברי המלך המובאים בזאת יוסיפו לחיזוק ההתקשרות באילנא דחיי כ"ק אדמו"ר, וההתמסרות למילוי רצונו הק' בכל כוחות הנפש, ביתר שאת וביתר עז, עדי ביאת גואל צדק.

ויה"ר מהשי"ת, אשר "מהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה", שלימות הנישואין דהקב"ה וכנסת ישראל, חתן זה הקב"ה וכלה היא כנסי", בגאולה האמיתית והשלימה, במהרה בימינו ממש.

מוקיריהם ומכבדיהם
ישראל דוד ופייגא העכט

י"ט אלול ה'תש"פ
כפר חב"ד, ארה"ק תובב"א.

השלמות לתורת מנחם

השלמות קצרות להתוועדויות קודש,
ע"פ ה'הנחות' שרשם אב החתן
הרב יוסף העכט שיחי'

א

תורת מנחם חלק מ"ט השלמה לשיחת ש"פ תשא תשכ"ז

בעמ' 126, יש להוסיף מה שאמר הרבי בתחילת ההתוועדות:

לפני שכ"ק אדמו"ר התחיל את השיחה הראשונה, פתח ואמר:

יש כאן מישהו שתורת אמת אומרת עליו שהוא "דומה למלך", ואם כן מדוע הוא עומד בין כולם? [הכוונה היתה להרב בנימין כץ ע"ה (דוד החתן יבלח"ט), שהתחתן בליל פורים קטן]. כ"ק אדמו"ר חיכה כמה רגעים עד שהחתן עלה על בימת ההתוועדות מאחורי הרבי, ורק אז התחיל את השיחה.

בעמ' 133, סעי' י' אות ד', מביא פירש"י על הפסוק "ויצר אותו בחרט" - ד"יש לתרגמו בשני פנים". ומקשה מה הקושי שיש בכל פירוש שבגללו הביא רש"י גם את הפירוש השני.

ובהע' 47 שם מובא מה שאמר הרבי כהקדמה לזה. אלא שיש להוסיף בזה כמה פרטים. וזה הי' לשונו הק':

גם בענין זה רואים עד כמה "לא מונחים" בשיחות שמדברים בעת ההתוועדות, וכל הענין לא נוגע וכו', שהרי זה כבר שנתיים וחצי שאני מחכה שמישהו ישאל את השאלה הכי פשוטה:

למה אומרים שכאשר רש"י מביא שני פירושים בפירוש הפסוק הרי שהפירוש הראשון הוא יותר קרוב לפשוטו של מקרא ולכן רש"י

מקדימו (אלא משום שעדיין יש חסר משהו בהבנת בענין כי אין בפי' פירוש הראשון משום להסביר את הפסוק במילואו לכן רש"י מוסיף עוד פירוש למלא החסר) - מנין ההוכחה לכך? הרי אפשר לומר שהפירוש הראשון אינו יותר קרוב לפשט, ושניהם שווים, ומה שרש"י מקדימו הוא בגלל שהוא לא יכול לכתוב שניהם ביחד, כי "שמור וזכור בדיבור אחד" יכול רק הקב"ה, ובשר ודם יכול לכתוב שניהם רק בזה אחר זה, אבל לעולם הפירושים שווים?

וכאמור, מחכה אני שנתיים וחצי¹ שאולי יש מישהו שמקשיב להתוועדות וישאל השאלה הזו, אבל לא קיבלתי מאף אחד את השאלה הפשוטה הזו, מה שמראה, כמדובר כמה פעמים, שכל ההתוועדות וכל מה שמדברים אינו נוגע.

וברש"י זה רואים את התשובה לשאלה זו, שאם שני הפירושים אכן שווים ואין עדיפות בקירבה לפשט של אחד על השני, אזי רש"י כותב בתחילת הענין "יש לתרגמו בשני פנים", היינו שרק במקרה זה שני הפירושים הם שווים בפירוש הפסוק.

1) ולהעיר בדיוק "שנתיים וחצי", כי כ"ק אדמו"ר ההתחיל את הביאורים המיוחדים בפירוש רש"י בש"פ נח תשכ"ה (ע"פ כללי רש"י שהוא קבע וכו'), ומאז עד ש"פ תשא תשכ"ז עברו (כ)שנתיים וחצי.

ב

תורת מנחם חלק נ"ג השלמה לשיחה ש"פ נשא תשכ"ח

בעמ' 86, סוף סעי' ח', לאחר שדיבר מענין תקנת המשקה, צריך להוסיף:

וכאן גם ישנם ג' אופנים (כדלעיל): א) אלו שינצלו השיחה לטובה ויקיימו מה שדובר, ב) אלו שיעשו בה שלא כפי הכוונה של השיחה, ג) ואלו שישנים בהתוועדות ולא הגיע אליהם כל הענין, וזה אפילו לא "סתם" שדובר לעיל, שהרי לא שמעו כלל ואינם יודעים מה נעשה.

פעם שאלתי א' חקירה שיש לחקור, למה ישנים באמצע ההתוועדות כשאני מדבר, האם זה מחמת שינה בשבת תענוג, או שזה מפני שאני מדבר. והבירור בזה הי', שאם נאמר שזה מחמת שאני מדבר, הי' צריך להיות שכאשר אני אומר דבר בשם הבעש"ט היו צריכים לישון באופן אחד, וכשאומרים דבר בשם אדה"ז לישון באופן אחר, וכשאומרים דברים בשם הרבי נ"ע והרבי הנשיא לישון באופן אחר. וגם כשאני אומר חידוש² היו צריכים לישון באופן אחר; ומכיוון שרואים שאלו שישנים ישנים בפועל באותו אופן, וכן אלו שיוצאים ידי חובה "מיט א גענעץ" (ע"י פיהוק), זהו באותו אופן בין שאומרים דבר בשם הבעש"ט או מאדה"ז, מאדמו"ר האמצעי, בשם הרבי נ"ע או גם מהרבי הנשיא. וא"כ מוכרח לומר שהשינה הוא לא מחמת שאני מדבר, אלא בגלל

(2) לשונו הק' הי': אן איגענעם אויפטו "חס ושלום".

שהישנים הם "בעלי צורה", ומאחר שלמעלה ישנו הענין של שינה כשבת תענוג - ממילא ישן הוא ג"כ כאן למטה. ואינו נשאר לישון בבית, כדי לקיים מצוה ברבים, שהרי ברוב עם הדרת מלך. ומאלו שאינם ישנים, יש שעומד ומפקח (ומסתכל לכל הצדדים אם רואים אותו או לא). ובזה גופא מביישים יהודי, שהרי מדברים דברים מהבעש"ט וכו' ובשעת מעשה הוא ישן! וגם מאלו שכבר כן שומעים, ישנם שלוקחים הדברים ולומדים היפך מכוונתי בזה.

ואחרי כ"ז מתעוררת השאלה: למה אני צריך את כל הענין?! ומה שיש מנהג להתוועד בזמנים מיוחדים ומנהג חב"ד להתוועד - למה אני צריך לדאוג לספק ל"עולם" התוועדויות? יש מספיק שיחות שניתן להתוועד איתן. ומה שיש ציווי וכו' הרי יכולים לצאת ידי חובה עם מאמר וניגון לפניו ולאחריו, ולהיפרד כידידים טובים. מה חסר לי כל הענין. ומי שרוצה להתוועד יכול לקחת הוראות איך להתנהג מהשיחות המודפסות כבר, ויקח ספר וימצא שם כל מה שצריכים לדעת איך להתנהג. ובאם לא רוצים ללמוד הוראות מהספר, הרי"ז לא יעזור, כי גם בשיחה פנים אל פנים מפרשים הדברים היפך כוונתי...

תורת מנחם חלק נ"ו השלמה לשיחת ש"פ צו תשכ"ט

בעמ' 42, בהמשך לזה שאמר הרבי שהוא יפסיק להכריז מראש הפירוש רש"י שידובר אודותיו, הביא הרבי את הסיפור מהושע בן אלה (ראה בהערה³). ויש להוסיף מה שאמר הרבי לאחר מכן. וזה הי' לשונו הק':

אך לכאורה עדיין אינו מובן:

אם כך, מה בכל זאת הי' הושע בן אלה צריך לעשות - לא לבטל את השומרים?

(3) זה לשונו הק' המובא בתו"מ שם:

ואף שהסדר הנ"ל להודיע מראש הפירוש רש"י שידובר אודותיו הי' ענין טוב לתועלת השומעים כו' - האיר ה' עיני ונזכרתי בסיפור במדרשי חז"ל שממנו מובן שבענין זה יש גם חסרון:

מצינו בנוגע להושע בן אלה שביטל פרוזדאות שהושיב ירבעם בן נבט על הדרכים שלא יעלו לרגל, ואעפ"כ בסוף ימיו אירע לו מאורע בלתי רצוי - שהסיבה לכך היתה בגלל ש"העביר קולר מצוארו ונתנו בצואר הרבים", והיינו שעד אז הי' זה עון של יחיד שבגללו לא עלו ישראל לרגל, ובגללו נעשה זה עון של כל הרבים שהיו יכולים לעלות לרכל ולא עלו.

ובנוגע לענייננו: כאשר לא מודיעים מראש הפירוש רש"י שידובר אודותיו - אי אפשר להאשים את מי שאינו מונח בזה, כיון שלא ידע במה המדובר כו'. הוא הי' שקוע בענין אחר, ולא שם לב שנשאלה שאלה או שנאמר תירוץ בפירוש רש"י; משא"כ כשמודיעים מראש שידובר אודות פירוש רש"י זה, כך שיש שהות להתכונן ולעיין כו', הנה כאשר לא מונחים בזה, הרי זו (לא רק פגיעה בכבודו של פכ"פ, אלא זוהי) פגיעה כביכול ברש"י עצמו.

אלא שלפני שביטל הושע את השומרים הי' צריך תחלה ללכת בכל ארץ ישראל, ולומר לכל אחד שעליו לעלות לרגל ולהסביר את החשיבות של עלי' לרגל ולעורר אותם וכו', ורק אחרי זה לבטל השומרים שכולם יוכלו לעלות לרגל. ואזי אם אז לא יעלו הרי זה לא עוון של הרבים אלא של כל יחיד לעצמו; אבל אם לא מכינים את הציבור ובמילא הציבור לא עוסק בחשיבות הענין - הרי זה עוון של הרבים.

וכן הוא בעניננו, שאם תחלה הולכים לכל אחד ומסבירים לו את החשיבות של לימוד רש"י והלימוד עם כל הדיוקים וכו' כדי לעורר אותם ללימוד פירוש רש"י - אזי יש מקום להכריז את הרש"י שיוכלו ללמוד ולעיין בו וכו', ואם לא יעשה כך הרי זה אשמה של היחיד ולא של הרבים. אבל אם לא הולכים תחילה להסביר לכל אחד את החשיבות בפירוש רש"י, או לכה"פ לשלוח שליח לרבים שיאמר להם את החשיבות בלימוד רש"י וכו', אזי א"א להכריז, כי אז אי ההתענינות והלימוד הוא עוון דרבים.

ולכן בינתיים מפסיקים רק את ההכרזה של הרש"י (ולא את הלימוד רש"י עצמו) עד ש(חסר).. ואז אצטרך להפסיק את כל הענין. ובכלל משיח עומד להגיע מיד ואז כל הענין לא יהי' נוגע. רק אם זה יהי' נוגע מצד העבר, והרי ישנו ענין התשובה שפועל על העבר וכו' וכו'.

בעמ' 40, הערה 64, מובא שם: "כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר שקרא בעצמו הליקוט ונהנה מהביאורים וכו'". הלשון המדויק הי' כך:

קראתי את השיחה, אינני יודע כמה אנשים קראו את השיחה, אבל אני קראתי זאת ערב שבת אחר חצות (שכן רק שש שעות קודם לכן הדפיסו אותה), וכן למדתי את השיחה בליל שבת⁴, וכאשר קראתי זאת נהניתי מהביאור.

(4) להעיר, שהרבי נהג פעמים רבות בזמן ששרו 'לכה דודי', להוציא את הליקוט שיצא לאותו שבוע, שהיה מונח בתוך הסידור שלו, והיה מעיין בו.

בעמ' 42, הערה 79, מובא שם הערת המו"ל: "לאחר זמן ביקש האברך הנ"ל ופעל שכ"ק אדמו"ר שליט"א יחזור להודיע מראש הפירוש רש"י שידובר אודותיו". אך התיאור המדויק יותר של הדברים הי' כך:

בשיחה אמר הרבי, שבתחילה היתה המחשבה שאולי צריכים להפסיק בכלל את כל הלימוד והביאורים ברש"י בעת ההתוועדות, ושזה אולי הסימן מלמעלה באירוע שקרה, אבל אין לו רצון לעשות כך, ובפרט שאדם חס על מעשה ידיו, ואזי נפלה בדעתו העצה שיפסיקו עם חצי ענין, חלק מהכוס, והיינו שימשיך בלימוד וביאורים ברש"י, אבל יפסיק את ההודעה מראש על הרש"י שעומדים לדבר עליהם (כמו שהיו מודיעים לפני שבת או לפני ההתוועדות).

לאחר מכן כתב האברך לרבי, דכיון שהקלקול באותו מאורע הי' בהכרזה ברבים על הרש"י, לכן לכאורה יכולים לפרש את הסימן מלמעלה שאכן אין להכריז על הרש"י (כי הקלקול הי' בהכרזה), אבל עדיין ניתן להודיע על הרש"י בלי הכרזה (היינו רק למי שחפץ בזה), ומדוע ביטל הרבי את כל ענין ההודעה על הרש"י, מה שמאוד עוזר למי שכן חפץ להגיע מוכן להתוועדות?

ואת הפירוש הזה של האברך הרבי אכן קיבל, ובעש"ק פ' שמיני (שבת ראשונה לאחרי חגה"פ) הוציא הרבי פתק לאברך הנ"ל שמודיע על איזה רש"י הוא ידבר בתוועדות (הי' זה: שמיני י' כ'), וכתב "ע"מ שלא להכריז". ומאז הרבי בד"כ הודיע לפני ההתוועדות על איזה רש"י ידבר, אבל לא הכריזו על כך.

ד

תורת מנחם חלק נ"ז השלמה לשיחת ש"פ חוקת-בלק תשכ"ט

בעמ' 31, הערה 91, יש להוסיף:

"והייתם נקיים מה' ומישראל" נאמר לכל אדם ללא הבדל בין אדם גדול או אדם קטן או אדם בינוני, וממילא צריך אני להעיר על כך מצד והייתם נקיים... אני צריך לומר את הכל, ואני צריך את העגמת-נפש וכאב הלב לדבר בעניין שאין זה תפקידי... ומה שאני צריך לדבר על כך זהו קושיא כמו עוד קושיות רבות שיש לי... לא לשם כך אני יושב על הכסא...

סוף הערה 97, צריך להוסיף:

אתה יכול לקחת עמך את אחד הבעל הבתים שגם ילך ללמוד עמך, ואתה יכול לקחת עמך אפילו את הגוי, כיון שאינני בעל הבית עליך, כמו שאינני בעל הבית על בואו של הגוי שגרם את כל העניין (עיין בהע' 93 שם ע"ד עניין הגוי).

בעמ' 32 אות י"א, מובא שם: "וכן בחור צריך לדעת שאין זה עניינו להתעסק עם הטייפ בעת ההתוועדות". וצריך להוסיף:
ואף שהתירו את כללות עניין ההקלטה, להתגאות בהקלטה אין זה

מדרכו אפי' של ליטאי או מתנגד, וכ"ש של חסידים.

שם, מובא עוד: "עניינו של בחור הוא לעסוק בלימוד התורה, ובפרט הבחורים שהגיעו לכאן מארץ ישראל - הרי בוודאי לא הגיעו בשביל עניינים הנ"ל". וצריך להוסיף:

וכאשר הבחורים יחזרו לארץ ישראל יחזור הדבר על עצמו שם.

מה שצריך להיות "כתרי מינן"⁵ זהו עניין שכתוב בגמרא. אבל לפועל מה שידוע לי הוא ששלחו לי מכתב מהיר ודחוף שהתאימו מפתחות וגנבו מכתבים, והוסיפו שם שאם אני ארצה העתק אני יכול לקבל אותו...

(5) כתובת עה, א: "אמר אביי, וחד מינייהו (מבני ארץ ישראל) עדיף (פיקח ובקיא) כתרי מינן (כשנים מבני בבל)".

שאלות המניחים

לקט קצר של מענות שונות בכת"ק
לשאלות ששאלו המניחים על דברי
הקודש בהתוועדויות

א

באחת הפעמים כתבו על הדברים - "ולא תפסנו". הרבי הקיף בעיגול את המילים 'ולא תפסנו', וכתב: כמה מינוטין התעסקו בזה?

א. נחבאר הנפק"מ בין שיטת הגמרא דמצוח חוס' שבה וכו' היא על האדם לשיטת המכילתא שהשבת עצמו "טורף" את הזמן וקרוב אליו - כאשר האדם לא קיבל עליו חוספת שבת ועמו ביכולתו להדליק נרות שבת (כשלא הדליקם לפני"ז) או לעשות מלאכה אחרת שעל ידה יהי' לו עונג שבת כו' בשבת - דלשיטת המכילתא, כיון שזמן זה צ' "נטרף" ע"י השבת, אסור לו א' להדליק נרות שבת וכו'; משא"כ לשיטת הגמרא (וכן ההלכה) שהמצוה היא על האדם לקבל חוספת שבת, והוא לא קיבל - עליו להדליק נש"ק וכיו"ב.

ולא תפסנו: *הרי זה לא תפסנו*
בזמן זה הלא הוא יכול לקבל חוספת שבת, ולקיים עי"ז מ"ע מה"ה דקבלת

חוספת שבת - ולכאורה אינו מובן מדוע לשיטת הגמ' (וכ"ה הוולכה) אומרים לו

להדליק נש"ק וכיו"ב, במקום לומר לו שיקיים עמה מ"ע זו דקבלת חוס' שבת. *הרי זה לא תפסנו*
ולכאורה אין לומר שיהי' לו אח"כ (אחרי טי'דליק' כו') זמן להוסיף, שהרי המדובר

הוא בזמן כזה שלשיטת המכילתא הלא עליו חוספת שבת, ולכא' הוא רגע כמימרא לפני כניסת השבת ולא לפני"ז (דאל"ה הי' לה לפרש)? *אם לא תפסנו*

ב. לפי מה שנח' דלכאורה (אם לא הי' מפורק בפוקקים להיפך) הי' אפ"ל

דהגב' ל"פ על המכילתא, והל' "שבתות מנין" קאי על הוויב שישנו על האדם, בנספ להחוספת שהשבת "טורף" מצ"ע -

לפי"ז להא' אפ"ל לאידך דהמכילתא ל"פ על הגמרא גם בענין שבת, ובמענה

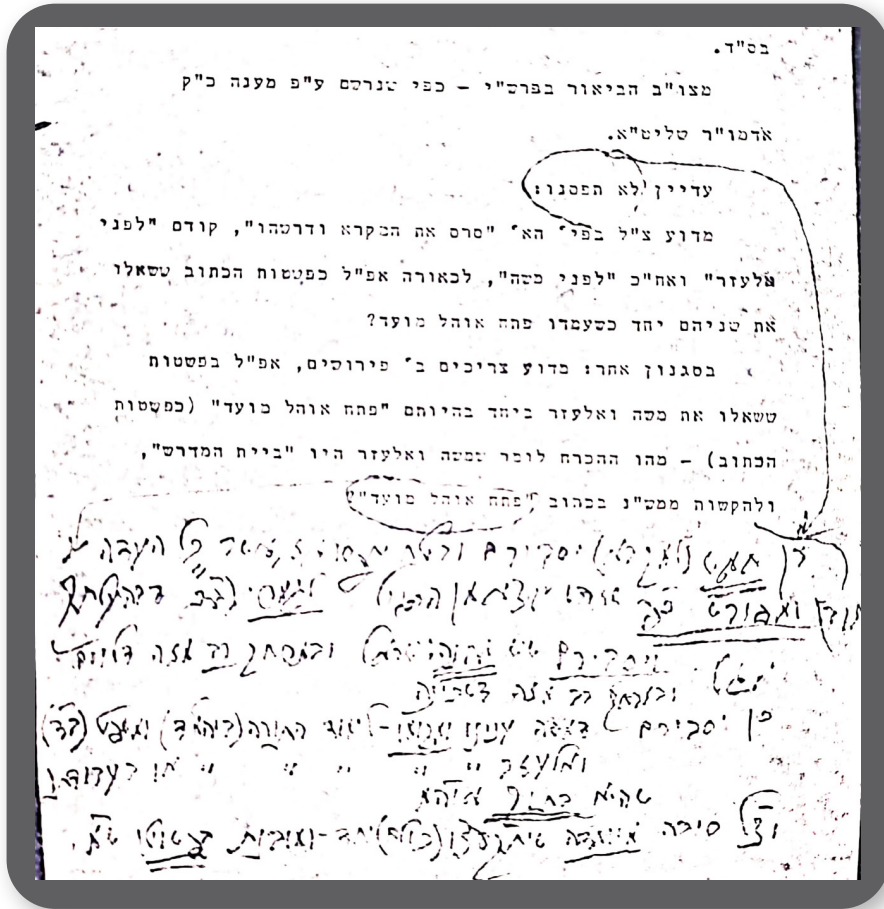
כתי"ק כתב: "שאפ"ל שגם המכילתא ס"ל - דעל האדם להוסיף בעיו"כ ויו"ט", ולא

הוזכר שבת.

אם יוסף? כיון שבת לא תפסנו

ב

ופעם אחרת כשכתבו המניחים "לא תפסנו", הקיף הרבי בעיגול את המילים 'לא תפסנו' וכתב:
בן חמש (למקרא) יסבירם ובטח יתפסו אז, אשר ..

ד

פעמים שהיו שואלים את הרבי ע"ד עניינים שלא נתבארו בהתוועדות, והי' משיב שישנם עוד דברים שלא נתבארו. להלן שתי דוגמאות לזה.

אצא הפסוק "מסיר שפה לנאמנים גו'", וגם יש הפסק ביניהם, מוכח שהע"ה הם סוג בפ"ע ובמדרי' נמוכה כו' -

ולפי"ז אפ"ל גם לאידך גיסא, דכמו שבמשנה מדבר על ע"ה במדרי' גבוהה יותר, עד"ז הת"ח שבמשנה הוא בערך הע"ה, כי מדובר בסוג א'; מסא"כ בברייתא הרי הע"ה והת"ח אין כל שייכות ביניהם, ובמילא הע"ה הוא במדרי' נמוכה ביותר, ואילו הת"ח הוא במדרי' גבוהה ביותר. האם נכון?

אבל הרי נת' שבמשנה מדבר בדרגא נעליה יותר מהברייתא, כי משנה היא למעלה מברייתא - ולפי הנ"ל יוצא דהת"ח שבברייתא הוא למעלה מהת"ח שבמשנה?

ד. כמו"כ לא נת' הדיוק צא שבשבת הובאה מימרא זו בשם ר' ישמעאל בר' יוסי, ואילו בקנים הובאה בשם ר"ש בן עקשיא.

וזהו סוף ענין אלא נתבאר.

ועוד כו"כ עניינים שלא נתבארו

גם לא נתבאר האריכות בלשון רש"י "וי"א לא בא אלא ללמד שלא נצטוו על החדש אלא לאהר כו"כ". וי"א נתבאר.

ועוד כו"כ עניינים

ה

לפעמים לאחר שהיה מגיה ועונה על השאלות, היה כותב בסיכום נקודת הדברים. ולדוגמא, בנוגע לענין הקדמת נעשה לנשמע שנתבאר באותה התוועדות, אחרי המענה לשאלות המניחים, כתב הרבי בסוף הדף נקודת העניין:

הנקודה: ב' פי' ישנם:

(א) נעשה (הרצון ע"י ביטול לבעל הרצון), נשמע (הרצון)

(ב) נעשה (המצוות בפועל), נשמע (ונבין)

א. נחבאר בהשיחה שעכשיו צ"ל עיקר ההדגשה רק על הענין ד'נעשה" ולא על הענין ד'נשמע", מאחר שלא כל מוחא סביל ב' הענינים יחד, והמעשה הוא העיקר.

וכמובן מזה שבני" קבלו שני כתרים, א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע, היינו

שהם ב' כתרים נפרדים, וא"כ יתכן שיהי' לו כתר א' ולא יהי' לו כתר הב'.

וכמבאר במדרש שבזמן הגלות אבדו בני" כתר א', והקב"ה אמר' להם שישפרו

את הכתר שנשאר להם. ומכאן שיכול להיות שיהי' רק כתר א'.

ובמדרש דבר מ"ג, יו"ד (ועד"ן בסמוך ספכ"ו. י"ל"ש עקב רמז תתנד. ירמי'

רמז רסד): "למה הדבר דומה למלך שקידש מטרונה בבני מרגליות אבדה מהן כו"

כך קידש הקב"ה את ישראל בנעשה ונשמע אבדו את נעשה שעסו את העבל אמר להם משה

אבדתן נעשה שמרו נשמע".

החם היחוד הכוונה למדרש זה - כי במדרש זה כתוב שאבדו "נעשה", ואמר להם

א"כ כי שמעך נשמע, והרי הוסיף ויחד עם זה שיהי' לו כתר א' ולא יהי' לו כתר ב'. וכתוב במדרש זה שישפרו את הכתר שנשאר להם. ומכאן שיכול להיות שיהי' רק כתר א' בלי הכתר הב'.

השני. יהיה היות שהמעשה הוא העיקר, מובן שהעיקר הוא "נעשה" ולא "נשמע".

האם נכון?

ב. ׀ בנין ג-ד - "במול דלים" נחבאר דאז ב' מורה על המסקנה וההחלטה

בנוגע למעשה, ואז ד' מורה על המעשה עצמו. ובענין זה האז הובא מהסו"ן סענין

ד', מספר ארבעה, קאי על עולם העשי".

ובכו"נ ח"ב ט"י מביא הפלאת מספר ארבעה בהספר להחלוקה דאז רוח מים עפר,

ורומם צומח חי ומדבר, ומביא מעלה מספר ארבעה מעלות שסולס וכ'. האם הכוונה

לה"ל - כי לכאורה אינו נבאר שהענין ד' קאי על עולם העשי".

הנקודה: ד' ב' ע"י ביטול הרצון ע"י קיומו (נעשה הרצון), נשמע (הרצון)
ב' נעשה (המצוות בפועל), נשמע (ונבין)

בחלק מן הפעמים היה הרבי עונה בכך ששלל את ההבנה הראשונית של המניחים שהובילה לשאלה. לדוגמא, באחת מהשיחות ברש"י על הפסוק "הלא המה בעבר הירדן", הסביר הרבי שרש"י כותב שנתן בהם סימן - כדי שידעו בדיוק באיזה מקום מדובר. והמניחים הבינו שהר גריזים והר עיבל היו בקו ישר מדרום לצפון וממילא שאלו ע"ד הסימנים שמביא רש"י. על כתב להם הרבי:

המצאו עכ"פ הר אחד - שנמשך בקו ישר או מצפון לדרום, או ממזרח למערב!?

והו"ל להקשות - לשיטתם - איך זה ונסב לכם הגבול"!

ולא תסננו: א) למה צריך לומר הסימן "אחרי העברת הירדן הרבה והלאה למרחוק", הרי ההרים גריזים ועיבל היו נמשכים * מצפון לדרום (כמובן מזה צריכים לשלול דרומית או צפונית לירדן), וא"כ כשאומרים שהמדיבר הוא בקו ישר מערבה הממקום בו עברו את הירדן, כבר לא צריכים לומר סימן באיזה מקום צריכים לעמוד ביחס של מזרח ומערב (קרוב להירדן או רחוק ממנו), כי ההרים היו מסובכים / אמצאם זל"ז (ששה שבטים עמדו מכל צד והלוויים כו' באמצע, והיו צריכים לשמוע הברכות כו'), וא"כ ביחס דמזרח ומערב ישנה רק אפשרות אחת היכן לעמוד - בעמק שבין שני ההרים, וצריך לחת סימן רק באיזה מקום צריך לעמוד ביחס וצפון ודרום (בעבר הירדן גופא), וא"כ מדוע

צריכים להסימן שזה "אחרי העברת הירדן הרבה והלאה למרחוק"?

ב.א. צ"א יצא הר אחד - אמצע - ע"י ישר - אחר הירדן - א"כ - מסובכים זל"ז - ששה שבטים עמדו מכל צד והלוויים כו' באמצע, והיו צריכים לשמוע הברכות כו', וא"כ ביחס דמזרח ומערב ישנה רק אפשרות אחת היכן לעמוד - בעמק שבין שני ההרים, וצריך לחת סימן רק באיזה מקום צריך לעמוד ביחס וצפון ודרום (בעבר הירדן גופא), וא"כ מדוע

במכתב כללי דל"ג בעומר שנת ה'תשל"ז, בסיום המכתב ציטט הרבי את הפסוק "[היום אם] בקולו תשמעו" (תהילים צה), אך בפועל כתב הרבי "בקולי תשמעו". ושאלו המניחים מדוע שינה לשון הפסוק וכתב 'בקולי', במקום 'בקולו'?

וכתב על כך הרבי:

כהוראת רש"י בכיו"ב.

ב. בהמכתב לל"ג בעומר מובא הלשון: "בקולי תשמעו". ומציין לסנהדרין צה, א.

לשון הפסוק (תהילים צה, ז), וכן מובא בסנהדרין שם, הוא "בקולו" בוא"ו. ומדוע מובא בהמכתב "בקולי" ביו"ד? מהזלחת ל"ג בעומר

[יש לומר לכאורה, שהכוונה בזה היא למה שביאר הרבי כו"כ בדרכו של רש"י בפירושו על התורה, שכאשר צריך להביא פסוק כראי' וכיו"ב אזי הוא מעתיק רק תוכן ועיקר הפסוק, אבל לא מדייק להביא הלשון, ובפרט כשהלשון דורש פירוש. ראה עד"ז לדוגמא, בלקו"ש ח"ט עמ' 33 הע' 7].

סיפורים ומענות קודש

מפי אב החתן
הרב יוסף העכט שיחי'

טלפון באמצע הלילה

באחד הלילות בחורף תשמ"ט (דומני) דווחו ברדיו על חדירה מירדן לישראל באיזור הערבה, ונאמר בדיווח שהחדירה היתה כ-30 ק"מ צפונית לאילת. כמובן הי' חשש שאולי מדובר במחבלים שמנסים לערוך פיגוע ה"י וביקשו להיות זהירים וכו'.

כחצי שעה לאחר פרסום הידיעה צלצל הטלפון אצלי בבית, ועל הקו הי' הרב לייבל גרונר. הוא אמר שהי' עכשיו בקודש פנימה והרבי אמר לו, שבקשר למה שמודיעים שהיתה חדירה לא רחוק מאילת שיתקשר אלי לברר מה המצב, האם אנשים לא רגועים והאם יש פחד וכו', ולכן הוא מתקשר אלי לשמוע מה קורה. הוא אמר לי שהוא לא דיווח לרבי שום דבר בענין זה, וב"אתערותא דלעילא" הרבי אמר לו להתקשר אלי.

אמרתי לו שמאחר ומדובר בכ-30 ק"מ צפונה מאילת, לא מורגש שום מתח וכו' בעיר לעת עתה, ובקשר לקיבוצים והישובים בערבה שבסמיכות למקום האירוע לא שמעתי דבר ואני אבדוק.

טלפנתי לאנשי ביטחון שהיכרתי שהיו קרובים לענין ואמרו לי שאכן המתגוררים בקירוב מקום קיבלו הוראה להישאר בבתיהם, אבל ככל שעובר הזמן ולפי הבדיקות שערכו נראה שאין כאן שום אירוע ביטחוני. כעבור קצת זמן אכן הודיעו הרשויות שאין מה לחשוש והמאורע לא הי' קשור לבטחון וכו' והכל חוזר לשיגרה. כשקבלתי את הידיעה דווחתי ע"כ להרב גרונר שיודיע לכ"ק אדמו"ר.

זכות אבות

דבר פשוט הוא שבכל אמירה ובכל דיבור של הרבי, גם אם לא נראה כך הדבר בהשקפה ראשונה, הרי שיש משמעות וכוונה. אך פעמים היו, שזכינו והרבי גם גילה מקצת סוד כוונתו הק' בדברים שאמר. הנה דוגמא אחת מופלאה לכך:

בשנת תשל"ו, בברכה שהרבי בירך את הבחורים בערב יום כיפור לפני כל נדרי, בסיומה הזכיר הרבי את הענין שלעת"ל ידעו מפנימיות התורה גם את תורת הנגלה, וסיים "כמבואר באגרת הקודש", שכוונתו לאגרת הקודש בתניא, סוף סימן כ"ו.

עסקתי אז בכתיבת ההנחה של הברכה, ומיד במוצאי יו"כ הכנסתי לרבי את ההנחה להגהה.

אגב, בשנים ההם, הסדר היה כך: הברכה לתמימים היתה יחסית קצרה והסתיימה קצת לפני שקיעה, כך שאפשר היה להתאמץ ולהספיק להוציא את ההנחה לפני יום כיפור. כבחורים היתה לנו החביבות אכן להספיק ולהוציא לפחות עותק אחד של ההנחה, שיהי' תלוי על הקיר ב-770 לפני יום כיפור, כדי שכולם יוכלו לראות את נוסח הברכה.

ר' שלום ישראל חדקוב (שעד חתונתו בתשכ"ט דאג לכל ענייני ההקלטה וכו', ולאחר מכן הפקיד בידיי את האחריות לכך), היה מכין בחדר של אביו מכוונת כתיבה כשבתוכה הי' הדף כבר מוכן עם ה'ברכת כהנים' בהתחלה, ומיד כשסיים הרבי את הברכה, רצתי בזריזות לשם על מנת להספיק לכתוב את ההנחה (בשנים מאוחרות יותר, הברכה היתה ארוכה ונמשכה משך זמן ארוך יותר, וכבר לא היה אפשרי להכין את ההנחה לפני השקיעה).

מיד במוצאי יו"כ השתדלנו להכניס את ההנחה לרבי לפני הליכתו הביתה, כי היו פעמים שקיבלנו את ההנחה מוגהת על ידי הרבי מיד

בבואו ל-770 למחרת יום כיפור, ומזה הבנו שהרבי לקח איתו את ההנחה הביתה.

בהגהה שיצאה מהרבי באותה שנה, על המילים "כמבואר באגרת הקודש לאדמו"ר הזקן", כתב הרבי: "ראה תמיד פ"ג מ"ב".

וזהו לשון המשנה שם: "אמר להם הממונה צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה. אם הגיע, הרואה אומר 'ברקאי'. מתיא בן שמואל אומר 'האיר פני כל המזרח, עד שהוא בחברון'". וידוע ביאור הדבר (כמובא במפרשים שם) מה השייכות של 'חברון' לכאן, שזהו "כדי להזכיר זכות אבות הקבורים בחברון".

כוונת הרבי היתה בפשטות, דזה שהזכיר בעת הברכה את ה'אגרת הקודש', ה' זה בבחינת 'להזכיר זכות אבות' של רבינו הזקן בברכה.

בציון המ"מ הנ"ל לימד אותנו הרבי, ולמעשה הכניס אותנו קצת בסוד כוונתו הק', איך גם במילים שאפשר לחשוב שנאמרו רק אגב אורחא בלבד, הרי שיש בזה כוונה ומשמעות פנימית נפלאה.

3

צדקה בסיומי מסכת

בשנת תשמ"ז, לאור הוראת הרבי באותה שנה, ערכנו באילת סיומי מסכת רבים במשך כל תשעת הימים.

כתבתי לרבי דיווח על כל הפעילות שנעשתה בענין זה, אך לא כתבתי בדיווח על דבר נתינת צדקה בעת הסיומים, על אף שהוראת הרבי היתה שבעת הסיומים יתנו גם כסף לצדקה.

על הדיווח הנ"ל קיבלתי המענה:

נתקבל ות"ח ת"ח.
באם לא נתנו צדקה בפועל, יתן לזכות כל הנ"ל בט"ו מנחם אב,
ובפרסום.
אזכיר על הציון.

4

"ניטא קיין פסול'ע ספר תורה"

פעמים רבות שמענו מהרבי איך שכל דבר אצל רבותינו נשיאנו הוא מדוייק ביותר, וגם דבר הנראה לכאורה כמליצה וכיו"ב הרי באמת הוא מיוסד בהררי קודש, ולכל ענין יש מקור.

דוגמא אחת לכך ראיתי בעיניי:

בשנת תשכ"ט בעת ההקפות (של ליל שמע"צ או ליל שמח"ת) ביקש הרבי לכבד כמה אנשים בספר תורה, וכשגמרו לחלק את כל הספרי תורה נשאר עדיין אחד שלא קיבל, ושאל הרבי אם לא נשאר עוד ספר, וענו שנשאר ספר תורה פסול. אמר אז הרבי: "ס'ניטא קיים פסול'ע ספר תורה".

הרבי אמר זאת בקול, כך שהיה אפשר לשמוע בבירור, והיה נשמע בקולו מידה של אי שביעות רצון. כמובן שמיד הוציאו מארון הקודש את הספר שנשאר (שנאמר עליו שהוא פסול) והלכו אתו להקפה.

בביטויים מעין אלו חושבים בפשטות, ולפחות בהשקפה ראשונה, שהדברים מכוונים לרוחניות הענינים או אולי כוונה נסתרת אחרת, ולא כ"כ לצד ההלכתי והמעשי של הדברים. ואולם, לאחר זמן מצאתי שלשון זו נמצאת גם בהלכה:

בשו"ת 'נודע ביהודה' (מהדו"ק יו"ד סי' עא) מובא שנשאל אם מותר

לאדם להישבע לשקר כאשר הספר תורה שאוחז בידו הוא פסול. הנוב"י מאריך שם בתשובתו, שאיסור שבועת שקר הוא אף בלא אחיזת ספר תורה, ומוסיף וכותב שאף שיש איזה פסול או כמה פסולים בספר תורה, עכ"ז עדיין קדושתו הראשונה קדושת ספר תורה ממש עליו, עיי"ש. ולבסוף שם כותב הנוב"י כדברים האלה: "אבל למעשה אין צורך לכל זה, כי אין בנמצא בימינו ספר תורה שיהיה פסול לגמרי, ולא שכיח אצלנו כלל".

ומבאר כוונתו, מכיון שכל ספר מחמשת הספרים נקרא ספר בפני עצמו, ואם נמצא פסול בספר אחד מהן או אף בשנים או אף בארבעה, ונשאר אחד מהם שלם בלי פסול, הספר ההוא שנשאר בשלימות כשר לקרות בו בציבור ולברך עליו אשר נתן לנו תורת אמת. ואם כן בקושי שיימצא אצלנו ספר שיהיה בו טעויות בכל ספר וספר מחמשה חומשי תורה, ושיהיה בכל אחד טעות גמור (ולא פסול של חסירות ויתירות, שזה לא מיקרי פסול כלל, כפסק הרמ"א או"ח סי' קמג סעי' ד).

5

ה'שבעה' שדחתה את השליחות

סיפור מעניין אירע עם אבי הרה"ח ר' משה יצחק ע"ה ואמי רעייתו הרבנית רבקה ע"ה, בעת שהיו בדרך לבצע שליחות מיוחדת שהטיל עליהם הרבי, המלמד על גודל והפלאות ענין ה'שליחות':

בשנת תשכ"ג, הטיל הרבי על הוריי שליחות מיוחדת לבקר בכמה מדינות, ביניהן: ארה"ק, יוון, טורקיה, יגוסלביה, אוסטריה, הולנד, ולבצע שם שליחויות שונות.

לפני הנסיעה הם נכנסו אל הרבי ליחידות, ושם קיבלו הנחיות מפורטות מה עליהם לעשות בכל מקום, עם אילו אנשים ורבנים עליו

להיפגש, וכולי. סיפורים רבים ומרתקים קשורים במסע השליחות המיוחד הזה.

אגב, אחת השליחויות מיני רבות שהטיל עליו הרבי אז, היתה לנסוע לעיר זרגרב שביגוסלביה וליצור קשר עם רופא יהודי שהתגורר שם ולברר אצלו האם ניתן להשיג בשר כשר במושב זקנים שבאותה עיר, שנמצאים שם כמה יהודים. ואכן כשהגיע לשם התברר שקשה מאוד היה להשיג שם בשר כשר, ולאחר מאמצים רבים הצליח אבי לסדר שתהיה אספקה סדירה של בשר כשר לאותו מקום.

בכל אופן, לפי התכנון הראשוני אבי ואמי היו אמורים לצאת למסע זה בטיסה של יום ראשון בערב, כ"ב תמוז תשכ"ג.

אולם כשהם היו כבר בשדה התעופה, דודי הרב יהודה קרינסקי שיחי' הצליח להתקשר עם שדה התעופה בדרך כלשהי ולהשיג את אמי (אחותו) רגע לפני שהם עולים למטוס על מנת להודיע לה שאביהם - ר' שמעיה קרינסקי ע"ה - נפטר. הם כמוכן מיד ירדו מהטיסה וחזרו ל-770 להלוי'.

תוך כדי השבעה, שאלו הוריי את הרבי, מכיוון שהשליחות נדחתה בשבוע שלא לפי התכנית, האם כל הענין עדיין בתוקף. הרבי ענה להם שהשליחות עדיין בתוקף ושיצאו מיד לאחר השבעה.

אלא שזמן קצר לאחר מכן, באחת ההזדמנויות שדודי הרב קרינסקי נכנס אל הרבי, אמר לו הרבי בתמיהה בקשר להוריי: "פארוואס האט מען מודיע געווען" (מפני מה הודיעו להם). והיינו שלא היו צריכים להודיע לאמי על פטירת אביה אלא לאפשר לה לנסוע ולבצע את השליחות.

נדמה שהרבי ציפה שהדבר יהיה מובן מעצמו, שכיון שהם בדרך לשליחות הרי צריך שלא להפריע להם ממילוי המשימה שהוטלה עליהם ולא להודיע להם.

ומזה אפשר ללמוד גודל ענין השליחות, אף כי אמנם כך נפסק בשו"ע

שאין חיוב להודיע לילדים על פטירת ההורים, ועד כי המליצו ע"כ את הפסוק "מוציא דיבה הוא כסיל", ואף גם המנהג להודיע הוא אינו אלא בבן מצד ענין אמירת הקדיש, אבל לבת אין כל מנהג להודיע, עם זאת כבר הושרש המנהג בכל ישראל, והובאו הדברים בפוסקים אחרונים, שצריך להודיע לילדים על פטירת הוריהם כיון שיש בזה משום כיבוד אב ואם. ומסיפור הנ"ל אפשר אולי ללמוד גודל ענין השליחות בעיני הרבי, ואיך שאצל חסיד ענין זה צריך להיות קודם לכל ענייניו הפרטיים.

6

"מדוע אין איזכור על הרב החדש?"

כמה שנים אחרי שהגעתי לאילת, קיבלתי טלפון ממזכירות הרבי כשהרב לייבל גרונר על הקו. הוא אמר לי שהי' כעת בקודש פנימה והרבי אמר לו להתקשר אלי ולהגיד לי, שהגיע אליו ירחון (דומני שאמר באנגלית) עם כתבות שונות ובתוכן כתבה ארוכה על העיר אילת. הכתבה הקיפה דברים רבים שישנם באילת, אבל - אמר הרבי - אין שום איזכור על הרב החדש באילת ועל פעלו וכו'. והרבי רוצה לדעת מדוע והיתכן שהרב לא מוזכר בכתבה.

כמובן התרגשתי מאד מההתעניינות של הרבי, ולא ידעתי בדיוק איך לענות על שאלה זו ואמרתי שלא ידעתי בכלל שהיתה כתבה על אילת באותו ירחון (וגם על הירחון לא שמעתי). הבנתי שזה לא תשובה טובה להשיב לרבי, אבל באמת לא היתה לי שום ידיעה בדבר כתבה על העיר אילת.

כעבור קצת זמן חזר אלי הרב גרונר ואמר לי, שכאשר אמר לרבי שאני לא ידעתי מהכתבה וכו' אמר לו הרבי, שאי ידעתי מהכתבה

הוא "יותר גרוע" ["איז נאך ערגער"], כי כאשר מסתובבים בעיר להכין כתבה מקיפה על אילת וכל מה שכתוכה לא יתכן שלא יודע לרב, ותפקידו לנצל הזדמנות זו לפרסם גם על הרב של העיר ופעלו בהפצת התורה וכו'.

7

"גייט נישט אוועק"

שבת פרשת משפטים בשנת תשל"ז, היתה זו השבת האחרונה לפני שיצאנו לשליחות. היינו קבוצת אברכים שנבחרה אז על ידי הרבי לנסוע לשליחות בארץ-הקודש.

כל ההכנות לשליחות זו היו בזריזות לא רגילה. ביו"ד שבט בהתוועדות הרבי בישר על כך שרצונו לשלוח קבוצת אברכים לארץ הקודש (נוסף על הקבוצה הראשונה שנשלחה שנה קודם לכן), ובכ' שבט הודיעו לנו שנבחרנו על ידי הרבי להיות השלוחים, ולאור הוראת הרבי שניסע בהקדם האפשרי, כבר בכ"ז שבט היינו בדרכנו ארצה.

באותו ערב שבת שלפני הנסיעה, ביקש הרבי למסור לנו שהוא חפץ לתת לנו בקבוק 'משקה' בשביל השליחות. וכפי שהיה הסדר בזה, הכנסנו למזכירות בקבוק 'משקה', על מנת שהרבי ייתן לנו אותו בהתוועדות בשבת.

הרבי גם הורה שנערוך בינינו הגרלה מי יקח עמו בפועל את הבקבוק. ואכן כך עשינו, ואני זכיתי בזכות לקחת את הבקבוק שהרבי ישלח איתנו. כשהבאנו את הבקבוק לרב גרונר על מנת להכניסו לחדרו של הרבי, הודענו לו שאני זכיתי, והוא הודיע על כך לרבי.

בהתוועדות בשבת, אחרי המאמר, אמר הרבי שכעת השלוחים שנוסעים השבוע לארץ הקודש יעלו לקבל משקה.

מקומי בהתוועדות היה מתחת לרבי מצד שמאל (של הרבי), כך שהייתי קרוב מאוד ועליתי ראשון על השולחן לקבל את המשקה. מיד לאחר שמזג לי הרבי קצת משקה באומרו "לחיים ולברכה", עשיתי צעד אחורה.

למעשה, ידעתי שאני צריך לקחת את הבקבוק ולכן לא התכוונתי לחזור למקומי. הכוונה היתה לפנות מקום לשאר חברי השלוחים שאמורים לעלות גם הם כדי שהרבי ימזוג להם מהמשקה. אך פתאום הרבי אמר לי: "גייט נישט אוועק, דו דארפסט נאך צונעמען די בוטל" [אל תלך, אתה צריך עוד לקחת את הבקבוק]. כמובן שנשארתי שם לעמוד עד שהרבי מזג לכולם מהמשקה, ולאחר מכן נתן לי את הבקבוק, ואמר: "זאלסט פאנאנדערטיילן אין צפת און ביים כותל המערבי" [תחלק את המשקה בצפת ובכותל המערבי].

הרגשתי אז שהרבי רצה לומר לי, מעבר לפשט הדברים - שהרי כל מילה של הרבי יש בה בודאי כוונה עמוקה וצריכה היא לימוד - שאמנם אתה יוצא לשליחות, אבל אל תלך מכאן. צריך לצאת לשליחות, אבל עם זאת להיות כאן.

והנה אחרי זמן ראיתי הנחה מהתוועדות ש"פ תזריע תשי"ז, ומצאתי שם שהרבי אמר בדיוק ענין זה, מה שהרגשתי כשהרבי אמר לי "גייט נישט אוועק". וזה לשונו הק':

"אוועק פארן פון דאנט דארף מען טאקע ניט. נאר אזוי ווי ער דארף אויך אויפטאן במילא פארט ער אויך אהין, אבער ניט אז ער פארט אוועק פון דאנט, ער בלייבט טאקע דא, נאר ער קומט ווי ער איז דא אויך אהין" [האמת היא שלא צריך לנסוע מכאן. אלא כיון שצריכים לפעול במקום מסויים לכן נוסעים לשם, אבל אין זה באופן שנוסעים מכאן, אלא נשארים כאן, וכפי שנמצאים כאן - נוסעים גם לשם].

ה'משקה' שנחסר

התוועדות פורים תשכ"ו היתה מהתוועדויות המופלאות. ידוע מה שארע לעת סיום ההתוועדות, כאשר באופן פתאומי החל הרבי בחלוקת "משקה" לכל הקהל מתוך שמחה רבה, באומרו ש"כל הפושט יד נותנים לו", ובמשך שעות רבות מזג הרבי משקה לכל מי שניגש אליו.

אירוע זה התרחש לקראת סיום ההתוועדות, אך עוד קודם לכן, תוך כדי ההתוועדות, הרבי קרא להרבה אנשים מהנוכחים בקהל שיבואו לומר 'לחיים', וחילק להם משקה מידו הק'. ביניהם היו ראש הישיבה הרב מרדכי מענטליק, דודי ר' יעקב יהודה הכט, נכדו של הרבי זוין שלמד אז ב-770, ועוד הרבה. לפתע בין הקרואים שמעתי את הרבי קורא בשמו של אבי, הרב משה יצחק הכט ע"ה, ושואל אם הוא נמצא. הדבר חזר על עצמו פעמיים, אבל אבי לא היה נוכח אז בהתוועדות.

כשסיפרתי על כך לאחר מכן לאבי, שהרבי רצה לתת לו משקה וקרא בשמו פעמיים, הדבר הפריע לו שהחסיר מה שהרבי רצה להשפיע לו. במשך כל התקופה שלאחר מכן היה במחשבתו לבקש מהרבי השלמה על מה שהחסיר כשלא היה בהתוועדות. אבל לפועל הדבר נדחה ולא עשה זאת.

בכל שנה, עם פתיחת שנת הלימודים בבתי הספר, היה אבי בשבת קודם לכן בא אל הרבי להגיש משקה בהתוועדות עבור בית הספר שהוא ניהל בניו-הייבן.

באותה שנה, היה זה שבת ח"י אלול, כשאבי ניגש להגיש לרבי את הבקבוק משקה על מנת שהרבי ימזוג לו, הוא ניצל את ההזדמנות ואמר לרבי שאולי אפשר יהיה לקבל גם השלמה ממה שהחסיר בהתוועדות של פורים, כשהרבי קרא לו ולא היה נוכח.

כששמע זאת הרבי הגיב: "פורים? ס'איז שוין דורכגעגינגען א פסח!".
[פורים? כבר בנתיים פסח!]

ונראה לומר, שאין הפירוש בזה רק שכיון שכבר עבר העת רצון אזי לא שייך להשלים את זה, דאם כן גם מיד לאחר פורים לא היה שייך להשלים, ומה הדגש שכבר עבר פסח. אלא יש לומר הכוונה בזה, שהשפעה זו של פורים שהיתה על ידי מזיגת ה'משקה' - לא שייך להשלימה אחר הפסח, כיון שהמשקה הוא חמץ ועל פי תורה ישנו הציווי של תשביתו שאור מבתים, אם כן המשקה של פורים איננו במציאות עוד אחר הפסח, ועל כן אי אפשר להשלים את ההשפעה שניתנה על ידו.

ומזה אפשר ללמוד משמעות עמוקה על אופן ההשפעה הרוחנית במציאות העולם, שכאשר ההשפעה הרוחנית שהרבי ממשיך היא באמצעות דבר גשמי שהרבי נותן, הרי שההשפעה הרוחנית מתאחדת עם הדבר הגשמי עד שזה נעשה כמו דבר אחד. כך שכאשר הדבר הגשמי איננו עוד במציאות, אזי גם לא ניתן להמשיך בעולם את ההשפעה הרוחנית שניתנה באמצעותו.

9

קובץ 'גינת המלך'

בשנת תשמ"ו עמדנו להוציא לאור קובץ מאמרים וחיידושי תורה על הרמב"ם בקשר לסיום שערכנו במצרים. בתחילה הרבי הורה להדפיס גם את הנאומים שנאמרו שם, אבל לא את הנאומים של אנשי השגרירות.

בעקבות כך שאלתי שתי שאלות: א) באיזו שפה לכתוב את הנאומים (שהרי הם נאמרו בשפות שונות, אנגלית, צרפתית, ערבית וכו'). ב)

האם רק לא לכתוב את נאומיהם של אנשי השגרירות, או גם לא להזכיר את דבר השתתפותם בכלל (שכן המשמעות היתה שלא לפרסם את דבר השתתפותם), והאם גם בתמונות לדאוג שלא יראו (שכן היה בתכנון לפרסם בקובץ גם תמונות מהסיום).

ע"כ קיבלתי המענה:

הרבי סימן את המילים "היות שכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לא להדפיס את הנאומים של אנשי השגרירות", וכתב על זה:

במילא בלא כל הנ"ל [כלומר, שלא לכתוב גם את שאר הנאומים].
ולמטה כתב:

לא להדפיס כל נאום, רק חידושי תורה, בלי תיאור ותמונות.

10

בעל מחבר "יערות דבש"

בחודש סיון תשל"ה, התרחש ליקוי לבנה אשר ניתן היה לראותו בניו יורק.

בהתוועדות שהתקיימה בסמוך לזה, בשבת מברכים תמוז (פרשת שלח), התייחס הרבי למאורע הזה, והזכיר אודות מאמר חז"ל בגמרא (סוכה כט, א), "כשהמאורות לוקין סימן רע הוא לעולם", היינו שליקוי המאורות הינו קשור במעשה בני אדם, וכפי שהגמרא שם מפרטת את

ה"ארבעה דברים" המביאים לליקוי המאורות, כמו "אב בית דין שמת ולא נספד כהלכה" וכיוצא בזה. ואם כן, מאורע זה יש בו אות וסימן על כך שצריך לעשות תשובה ולהוסיף בתורה ומצוות.

ואז הקשה הרבי: הרי ליקוי המאורות הינו דבר הקבוע בסדר הבריאה, עד כדי שאפשר לשער מראש מתי בדיוק יתרחש ליקוי חמה או לבנה. כיצד איפוא יתכן לומר שליקוי המאורות תלוי במעשה בני אדם, בשעה שזהו דבר הכרחי וקבוע בחוקי הטבע?

והמשיך הרבי, שקושיא זו נוצלה במשך הדורות על מנת להצדיק את ההנהגה של אי קיום תורה ומצוות: "הוא רוצה להצדיק את תאוותיו באמצעות ה'טענה' - כיון שהוא מצא דבר אחד בגמרא שהוא אינו נכון (ח"ו) הנה מכאן ראייה גם בנוגע לשאר הדבר שכתובים בתורה - אעפ"י שבהתבוננות קלה, כאשר חושבים על כך אפילו מספר רגעים, רואים שלכל הקושיא אין יסוד כלל".

למעשה, ביאר הרבי, כי כוונת דברי חז"ל באומרם שליקוי המאורות הינו סימן רע לישראל, היא שזמן הליקוי הינו זמן המסוגל לפורענות, כדרך שמוצאים בהרבה מאמרי חז"ל אודות זמנים שונים שהם בבחינת "ריע מזליה" וכדומה. ואכן, הליקוי אינו תוצאה של מעשה בני אדם, אלא דבר קבוע ומוכרח מצד סדרי הטבע, אלא שבאותו הזמן שולט בעולם מזל שהוא מסוגל לפורענות בעקבות מעשים בלתי רצויים, כמו אותם ה"ארבעה דברים" המנויים שם בגמרא. וזוהי גם הסיבה לנאמר שם "בעשותכם רצון הקב"ה אין אתם צריכין לידאוג מן הפוענות", כיון שכאשר יהודים מתנהגים כפי הנדרש אין כלל על מה להענישם, ולכן אין צורך לדאוג מזמן המסוגל לפורענות¹.

בשיחה עצמה הדברים נאמרו מאוד בקיצור, ולפיכך התקשו המניחים בכתיבת הדברים, והכניסו פתק עם כמה שאלות.

בין השאלות כתבו המניחים שעל קושיא זו ישנו תירוץ בספר "יערות

(1) השיחה הוגהה ונדפסה בליקוטי שיחות חט"ו שיחה הב' לפרשת בראשית. ראה שם גם בכל הבא להלן הע' 6.

דבש" לרבי יהונתן אייבשיץ (חלק ב דרשה ג), שליקוי המאורות המדובר בגמ' אין הכוונה לליקוי חמה ולבנה המתרחש על פי הטבע (שהירח מסתיר את החמה), אלא מצב של חלישות אורם של השמש והירח ומיעוט כח פעולתם המתרחש לעתים, וזה כן נעשה בעוון יושבי הארץ. וכתבו המניחים דלפי פירושו של הרבי משמע דלא סבירא ליה להא דמבואר ביערות דבש.

על שאלות המניחים הרבי ענה בכתב יד קודשו, ובין הדברים התייחס גם לפירושו של הבעל יערות דבש, וביאר מדוע לא נוטה דעתו הקדושה לפרש כדברי בעל ה'יערות דבש'.

אך בנוסף לזה התייחס הרבי בכתב יד קודשו למחבר עצמו, בעל היערות דבש, וכך כתב:

"מפורסם שהיה צריך להיות בויכוחים רבים עם חכמי אומות העולם בימיו (כולל - תוכנים)². ועיין ב"ב קטז רע"ב, מנחות סה רע"ב, ועוד".

ובמראי-מקומות שציין הרבי, מובא כך:

בבא בתרא קטז, רע"ב: מובא שם שרמי בר חמא הקשה קושיא שתירוצה היה פשוט כל כך, ועל כך אמרו עליו ש"אגב חורפיה לא עיין בה", היינו חריפותו של רמי בר חמא (שהיה טרוד בשאלה אחרת, רש"י), גרמה שלא עיין בסוגיה כנדרש.

מנחות סה, רע"ב: הגמרא מספרת על ויכוח שהיה בין רבן יוחנן בן זכאי לזקן צדוקי, ורבן יוחנן בן זכאי השיבו רק על מנת לדחותו, ופירש רש"י "דיחוי בעלמא קאמר ליה, משום דהוא היה אומר דברי הבל".

(2) ידוע שכן העיד גם רבי יהונתן אייבשיץ על עצמו. וכך כתב בהקדמתו לספרו 'כרתי ופלת' על שולחן ערוך יו"ד: "והייתי נכנס ויוצא בחצרי השרים וכהגי מלומדי נוצרים יר"ה להתווכח עמם בשל תורתנו אשר צחקו עלי שרים מכמה דברים אשר יתפלאו עלינו ואני הייתי כמליץ מוציא לאור תעלומה לברר דברי קדמונים ז"ל כשחר נכון מוצאו עד שת"ל חכמתי עזרה לי ומצאתי חן שהרשוני להדפיס ספרי התלמוד".

אבנודים א"י, דעפאגניסטן
 דע רבני אגודה (נו-11-1911)
 זעין ל"ב ט"ז, דעפאגניסטן, דעפאגניסטן
 בס"ד

על טה שנתבאר בענין ליקוי הלבנה, לכאורה א"כ מהו הב
 שמבואר טח שהוא בא בשביל ד' דברים על כוחבי פלסטר וכו' ?
 וכן מטמע זלא סב"ל להא דמבואר בספרי יענות דבש הלך ב'

11

שבטים אבודים באפגניסטן

הי' רב אחד בירושלים, הרב אליהו אביחיל ע"ה, שהתעסק בחקר יהודי אפגניסטן וצפון מזרח הודו, וטען שמצא הרבה שבטים וקבוצות עם מנהגים יהודיים, וארגן אגודה בשם 'עמישב', ופעל למען הבאת אנשים אלה ארצה.

בשנת תשד"מ הוא הכין מכתב לסוכנות היהודית עם בקשה שיעזרו בקליטתם של אנשים אלו, ורצה שכל רבני הערים בארץ יחתמו על מכתב בקשה זה ע"מ לתת לו תוקף. כמה פעמים הוא ביקר באילת, ובכל פעם דיבר עימי לחתום על המכתב.

באחת הפעמים הוא הראה לי שני מכתבים ששלח לו הרבי, עם התייחסות לפועלו בענין יהודי אפגניסטן (מובאים להלן), ובהם הי' משמע שכל הענין כלל לא פשוט. כשהפציר בי לחתום, שאלתי את הרבי האם לעשות כן, ועל כך קיבלתי המענה:

יעשה כעשיית הרבנים הראשיים דעתה בארה"ק.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ימי הספירה, ה'תשל"ח
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
כו' הרב אליהו שי'

שלום וברכה!
מאשר הנני קבלת המכ"ו.
ולקראת חג השבועות, זמן מתן תורתנו,
הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה
להביע ברכתי בנוסח הרב, הוא כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע:

לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

יענו, בברכת החג
דעתו של רבינו הגדול
דברי אורי האורח
ג

מכתב כ"ק אדמו"ר לרב אביחיל משנת תשל"ח, בסופו הוסיף בכת"ק:
"בענין שבטי אפגניסטן בטח מתיעצים במומחים בשטח זה"

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y 11213
493-9250

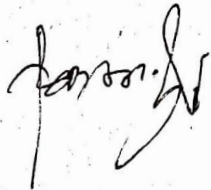
מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, ימי הסליחות, היחשמי"ב
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אל"א נוי"נ כו'
הרב אליהו שי'

שלום וברכה
מאשר הנני קבלת מכתבו בצירוף החו' האובדים בארץ אשור,
ותיח"לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל
לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי, לנא לכל אשר
לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה
בגשמיות ובו רוחניות.

בכבוד ובברכה

נ. ב.

בטח דבר פא"פ עם גדולי רבני אה"ק שליט"א כבעית
"האובדים" כלשוננו,

שהרי בודאי לדכותי אין צורך לבאר עד כמה מסובך
כל הענין, ענין הלכתי הכי חמור ודורש ידיעת כל הפרטים
וכו'.

מכתב כ"ק אדמו"ר לרב אביחיל משנת תשל"ח, בסופו הוסיף בכת"ק:
"בטח דבר פא"פ עם גדולי רבני אה"ק שליט"א כבעית "האובדים" כלשוננו,
שהרי בודאי לדכותי אין צורך לבאר עד כמה מסובך כל הענין, ענין הלכתי
הכי חמור ודורש ידיעת כל הפרטים וכו'".

תהילים כל הלילה

היה בחור צעיר מדרום אפריקה בשם שמואל, שנתפס ל"ע לרעיונות של הנצרות והתחיל גם להיות פעיל בזה ולנסות לשכנע אחרים. הרב מענדל ליפסקר השליח ביוהנסבורג שהכירו דיבר על ליבו ושכנע אותו לנסוע ללמוד קצת ב-770.

הבחור הגיע ל-770 בחורף תשל"ג, והרב ליפסקר ביקש ממני שאלמד איתו, ואכן במשך תקופה הייתי לומד איתו כל יום. למרות כל הלימוד והשיחות הארוכות שהיו לי איתו היה קשה להזיז אותו מהרעיונות שלו. הרב חדקוב היה מידי פעם מתעניין אצלי מה קורה איתו, וכן אני מצידי הייתי מדווח לרבי על הלימוד והשיחות איתו. הוא זכה גם להיות ביחידות אצל הרבי במשך כ-20 דקות! (ביקשתי ממנו שיספר לי מה דיבר איתו הרבי, אך הוא לא היה מוכן לספר).

באותו זמן עלתה הצעה שיסע למוסד של ר' מאיר אבוחצירא בבינגמטון (אפ-סטייט ניו-יורק) לבחורים מקורבים. ר' מאיר היה מוכן לקבל אותו בתנאי שאני אסע יחד איתו. שאלתי על כך את הרבי, וענה שאסע איתו. ואכן נסענו למוסד של ר' מאיר, והייתי איתו שם במשך שבוע ימים. לפני שבת אני חזרתי ל-770, והוא נשאר שם.

בסביבות פורים הוא החליט שהוא לא יכול להישאר יותר בגלל שזה לא מסתדר לו עם דעותיו הכוזבות. הוא כתב מכתב לרבי בו הוא מודה לרבי על יחסו, אבל הוא מרגיש שלא יכול להישאר. ב"ז אדר ב', הוא קיבל תשובה למכתבו (התשובה נדפסה באג"ק חלק כח) ובה כתב לו הרבי:

וישאר כאן עכ"פ עד לאחרי תשרי הבע"ל - באופן שנוכל לחוג ביחד את כל הג' רגלים (וכן יום הולדתי) - כולל שמחת תורה, וינצל הזמן ללימוד התורה ועיון בה בחיות ועד שיוכל להחיות

גם אחרים. והשם יצליחו כי זהו רצון ה'.

לר' מאיר אבוחצירא היה גם בית בפלטבוש, וגם שם לפעמים היה מלמד מקורבים, ובשבת פרשת פרה ערך שם ר' מאיר שבת והביא יחד עמו מבינגמטון את הבחור הנ"ל, ובשבת בצהריים הם באו ברגל מפלטבוש ל-770 כדי להיות בהתוועדות של הרבי.

מכיון שהם נכנסו לאחר שהתחילה ההתוועדות כבר לא היה לו מקום והם נאלצו לטפס על השולחנות למצוא מקום, באופן שגרם לרבי להסתכל עליו. היה זה באמצע שניגנו ניגון, והיה ניכר שהרבי שם לב אליהם.

בשיחה שדיבר הרבי מיד לאחר מכן, הרבי דיבר (בהמשך למה שדובר בפרשיות שקלים וזכור) שבכל יהודי יש את כח המס"נ שצריך לעוררו (וזה המטבע של אש שהראה הקב"ה למשה), ומצד בחי' זו, יהודי לא רוצה ולא יכול להיות נפרד מאלוקות, וגם כאשר נראה שהיהודי זקוק לכפי' בכדי לקיים רצון ה' (כמו בדוגמת מחצית השקל) הנה זהו רק בחיצוניות, כי בפנימיות נפשו הוא רוצה תמיד לקיים רצון ה', וכן הזכיר מה שמובא בזהר על הפסוק "נפש כי תחטא" - תוהא, לשון תמיהה איך שייך שנפש תחטא, כי מצד הנשמה רצונו של היהודי הוא להיות דבוק בה'.

[משיחות אלו שנאמרו בשבתות - שקלים, זכור ופרה - יצא לאחר מכן הליקוט לפרשת כי תשא שנדפס בלקו"ש חלק טז].

תוך כדי הדברים הזכיר הרבי את הסיפור על אדמו"ר הזקן, שהיה בזמנו אברך שרצה להשתמד, ואדמו"ר הזקן סיפר שאותו דבר היה אצל רבו המגיד ממזריטש שנודע לו על אברך שרצה להשתמד, והמגיד דיבר על הזוהר הנ"ל על הפסוק "נפש כי תחטא", וביקש שמנין אברכים יאמרו תהילים כל הלילה, ולפנות בוקר הוא חזר לבית מדרשו של המגיד. וכשאדמו"ר הזקן סיפר זאת, גם הוא אמר תורה על הפסוק "נפש כי תחטא" - תוהא, וגם אמרו תהילים כל הלילה, ולפנות בוקר האברך חזר, בדיוק כמו שאירע אצל המגיד.

במוצאי שבת, דיברנו הבחורים בינינו שמא גם כאן כוונת הרבי שיאמרו תהילים במנין כל הלילה, אבל בפועל לא עשינו זאת. בינתיים, כמה ימים אחרי שבת הבחור הנ"ל נסע ונעלם, וכשראינו שלא חזר, חשבנו שאולי טעינו והחלטנו כן לומר תהילים.

ואכן לילה אחד התקבצנו מנין בחורים בגן עדן התחתון (אחרי שהרבי כבר חזר הביתה), ואמרנו תהילים מחצות הלילה עד עמוד השחר. סיימנו פעמיים את כל התהילים. היתה לנו תקווה שהבחור יחזור, אבל בפועל מאז ועד היום הזה לא שמענו ממנו, לא כאן ולא בדרום אפריקה.

13

ולא יזידון עוד

בשנת תשכ"ז, בשבת פרשת שופטים במנחה, כאשר קראו בתורה ראשון של פר' כי-תצא, אירע דבר פלא:

ר' יוחנן גורדון - הבעל קורא אצל הרבי - קרא את הקריאה וסיימה כפי שמופיע בחומש במילים "וכל ישראל ישמעו ויראו". והנה שמענו את הרבי קורא ממקומו בקול: "ולא יזידון עוד". כאילו אומר לבעל קורא לסיים במילים אלו, על אף שזהו הסיום של הקריאה לפרשת שופטים, המסתיימת במילים "וכל ישראל ישמעו ויראו ולא יזידון עוד".

ר' יוחנן לא ידע מה לעשות, אם להגיד כן או לא. אחד האנשים גער בר' יוחנן ואומר "נו, ולא יזידון עוד", אך הוא המשיך לעמוד כך נבוך ולא אמר דבר.

לאחר כמה רגעים התחיל הרבי ללכת לכיוון הבימה ע"מ להיות קרוב לס"ת בעת ההגבהה (כך הרבי נהג), והבינו שצריך להמשיך הלאה. ויהי הדבר לפלא.

להפסיק יחידות בשביל לשתות תה!?

סיפר גיסי, הרב אשר ציילנגולד שיחי':

בתחלת שנות הכפ"ן אירע פעם בליל יחידות שהי' לכ"ק אדמו"ר שיעול מאד חזק, וכל מי שנכנס ל-770 שמע בפרזודור את השיעולים של הרבי. כמה בחורים שנוכחו פנו להרב גרונר בהצעה שיביאו כוס תה חם לכ"ק אדמו"ר והוא ייעצור את היחידות לכמה דקות שכ"ק אדמו"ר יוכל לשתות. הרב גרונר אמר להם שיביאו את התה והוא ינסה להכניס את זה לרבי.

כשהביאו את התה נכנס הרב גרונר ואמר לרבי שיש כאן כוס תה חם אולי כ"ק אדמו"ר יפסיק את היחידות לכמה דקות וישתה את התה. אמר לו כ"ק אדמו"ר: אנשים בחוץ מחכים לי ליכנס ליחידות ואני אשתה תה!?

שתיית תה באמצע הלילה

עוד סיפר גיסי, הרב אשר ציילנגולד שיחי':

בחודש ניסן תשכ"ו, ימים ספורים לפני חג הפסח, יצאנו לשליחות לס. פאול במיניסוטה, לכהן כרב ביכנ"ס וקהלת "עדת ישראל" בעיר. ביום רביעי ט' ניסן, יום אחד לפני נסיעתם, נכנסנו ליחידות אצל כ"ק אדמו"ר.

בתוך הדברים שאל אותנו כ"ק אדמו"ר: איפה אתם תהיו? ועניתי, שנאכל אצל הרב משה פלר, ונתאכסן אצל משפחה אחרת, שבגלל ענייני כשרות וכו' לא נוכל לאכול אצלם. שאל אז כ"ק אדמו"ר: ומה

יהי' אם באמצע הלילה תרצו לשתות כוס תה, מה תעשו? הרי ראוי שיהי' לכם קומקום שתוכלו לחמם מים לשתות תה. אמרתי לרבי שאני מגיע לשם לפני שבת אז אקנה קומקום ביום ששי. אמר לי כ"ק אדמו"ר: הרי ביום ששי תהי' טרוד בהכנת הדרשה לשבת הגדול, שזו הדרשה הראשונה שלך בפני הקהילה, ואיך ביום זה תלך לקנות קומקום? אמרתי לכ"ק אדמו"ר שאני אקנה פה לפני שאסע. אמר כ"ק אדמו"ר: כך נכון לעשות לקנות כאן לפני הנסיעה, ואחרי שתקנה תודיע לי (בפתק) שקנית את הקומקום.

מופלא הדבר, עד כמה הדאגה של הרבי לזולת שתהי' לו אפשרות לשתות כוס תה באמצע הלילה, ואילו כשמדובר בנוגע אליו אינו מניח לעצמו לשתות כוס תה חם לכמה דקות להקל על השיעול (כמסופר לעיל, בסיפור הקודם) היות וזה על חשבון של יהודי אחר שמחכה ליכנס אליו.

16

"אצלי היה פלא גדול"

עוד סיפר גיסי, הרב אשר ציילנגולד שיחי':

הפעם הראשונה שנסענו לרבי מאז שיצאנו לשליחות הי' לח"י אלול שחל אותה השנה בשבת. גם הרב משה פלר נסע עם רעייתו לרבי. ביום ראשון אמר הרבי להרב אליהו קווינט - עובד המזכירות של הרבי שנים רבות, וחתום על ריבוי מכתבים של הרבי בחתימת המזכיר - שיודיע לי וכן להרב פלר שהרבי רוצה לראות אותנו (עם האשה), ושאחרי מנחה יכנסו אליו, ושיעשו גורל ביניהם מי יכנס תחילה. זה הי' ענין לגמרי שלא ע"פ הסדר כי בחודש אלול לא הי' בכלל יחידות, עאכו"כ להיקרא ליכנס לקודש פנימה באמצע היום - דבר בלתי רגיל

לגמרי. היטלנו גורל ויצא שאנחנו ניכנס קודם.

כשנכנסנו, אמר לי הרבי: אצלי הי' פלא גדול שבחרו בך כרב בס. פאול, שהקהילה שם תיקח להם רב שלובש קפטה וחוגר אבנט וכו'. זה ענין גדול. הרבי האריך קצת בזה ודיבר על עוד נושאים בשליחות שלנו, ואח"כ אמר: אתם חוזרים לראש השנה, מהנכון שתעשו שם תהלוכה לתשליך, ודיבר על המעלה שבדבר. כמובן שכך אכן עשינו, עם כמה אנשים מבית הכנסת.

17

בשר שנתעלם מן העין

עוד סיפר גיסי, הרב אשר ציילנגולד שיחי':

בילדותי היתה תקופה שהייתי מביא להרבנית נחמה דינה ע"ה בקומה השני' ב-770, ולרבנית חי' מושקא ע"ה (כשעוד התגוררו הרבי והרבנית ב-346 ניו-יורק אוו). את המשלוח עם המצרכים שהזמינו מהמכולת. הי' זה אחת לכמה זמן, ובכל פעם היו נותנים לי בעבור המשלוח 25 סנט.

פעם אחת, היתה לי חבילה להעביר לרבנית חי' מושקא עם עוף וקוגל. דפקתי בדלת הדירה ולא ענו. הבנתי שאין אף אחד בבית, אז השארתי החבילה הקטנה ליד הדלת.

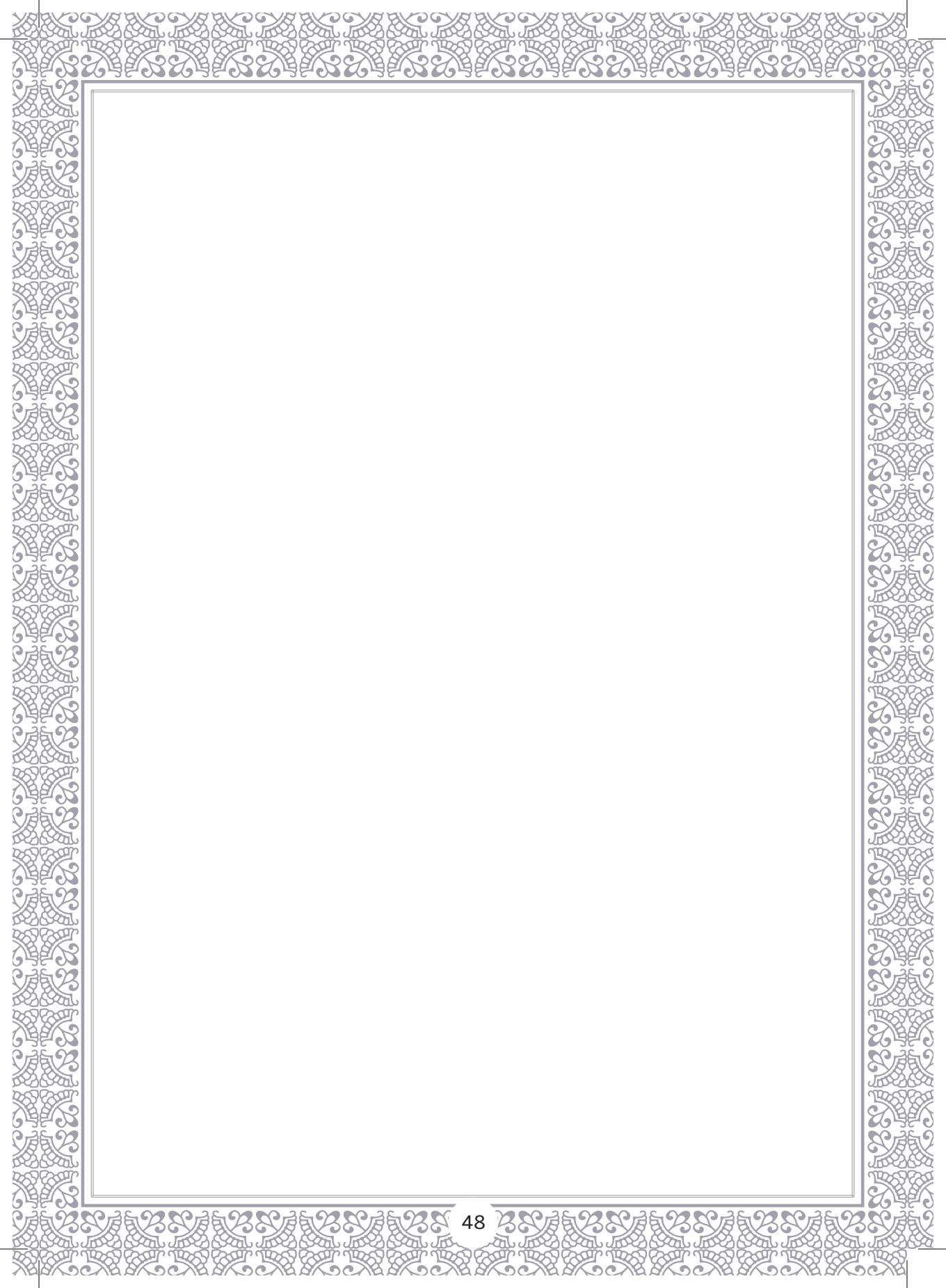
בשבוע שלאחר מכן, כשהבאתי שוב את החבילה, אמרה לי הרבנית חי' מושקא שלא להשאיר אף פעם את החבילה בחוץ, כי "בעלי לא אכל מזה".

ביקור בארה"ק

בחודש אייר תשכ"ג, אחותי הגדולה, הרבנית סימה ציילנגולד ע"ה, שהיתה אז קודם נישואיה, חשבה לנסוע בקיץ אחרי הסמינר לארץ ישראל לביקור, וביקשה הסכמת וברכת כ"ק אדמו"ר.

וקיבלה המענה המיוחד דלהלן:

ארץ ישראל היא ארץ הקודש - פלטרין של הקב"ה - ואין ענינה כלל לשמש לתכלית good time וכיו"ב.

”ביכל מרינובסקי”

סיפורם של הביכלאך חסידות שהגיעו
לרבי באמצעות סב הכלה תחי'
הרה"ח ר' חיים עוזר מרינובסקי ע"ה

סיפר הרה"ח איש מסירות הנפש ר' משה קצנלנבוגן ע"ה, בן הרה"ח ר' מיכאל ומרת שרה ע"ה היא ה'מומע שרה' הידועה, בת הרה"ח ר' חיים בן ציון רסקין - שהכלה שתחי' היא מצאצאיו - הנודע בין החסידים ברוסיה בשם 'משה'קע שרה'ס¹:

בשביל הפעילות [בברית המועצות, בימים ההם] היה צריך לנצל הזדמנויות שונות שנוצרו מפעם לפעם.

אתן דוגמה: כידוע, עד שנת תשכ"ז היתה במוסקבה שגרירות ישראלית (שנסגרה עם ניתוק היחסים הדיפלומטיים בין רוסיה וישראל בעקבות מלחמת ששת הימים באותה שנה). מעת לעת, השגריר עצמו, או מישהו מאנשי השגרירות היו באים לבית הכנסת הגדול במוסקבה, במיוחד בלוויית אורחים מחו"ל. היה מסוכן להחליף מילה עם אנשי השגרירות או לקבל משהו מידיהם. ובכל זאת, זו היתה הזדמנות טובה בשבילם למסור לנו בחשאי 'דברים טובים' שהגיעו לשגרירות מחצר הרבי בניו יורק. הם היו רומזים לנו שיש בידם משהו, ניגשים למקום סתר או לכניסה לבית-הכסא, משאירים את החבילה והולכים לדרכם בעוד אנחנו ממהרים לקחת את 'הדברים הטובים'. כך הגיעו לידינו מזמן לזמן קונטרסים של מאמרים או שיחות של הרבי או עותקים של "היום יום".

ככל שאני זוכר, פעם קבלנו חבילה של 'הנחות' ממאמרי דא"ח של הרבי משנת תש"כ והרה"ח ר' מאיר שור (אביו של הרה"ח ר' זלמן שור ממונטריאול) טרח ויגע להעתיק את המאמרים ולשלוח אותם לסמרקנד, שם היתה קבוצה גדולה מאנ"ש והתמימים ומובן שהדבר היה יקר וחשוב בעיניהם מאד מאד.

הזדמנות נוספת לקבל 'דברים טובים' באמצעות אנשי השגרירות הישראלית היתה כאשר בסוף שנות ה-60 למניינם, קצת לפני מלחמת ששת הימים וקצת אחרי המלחמה, היו כמה וכמה משפחות 'משלנו' שזכו לקבל היתרי יציאה מרוסיה ורישיונות עליה לארץ ישראל.

1) בראיון לחברת ג'ם, 'תשורה' לשמחת נישואי נכדתו תחי' למשפחתו לנדא, תשע"ה.

השגריר היה נוהג לבוא ללוות את הנוסעים ולראות שיציאתם מתנהלת ללא תקלות. נכחתי שם כל פעם שקרובים ומכרים שלנו נמנו על הנוסעים, וגם במעמד זה השגריר או מלוויו היו רומזים לנו שיש בידם משהו, מניחים את החבילה במקום מוסכם ולאחר שהם עזבו את השטח, ניגשנו בחשאי ולקחנו את החבילה. כך קיבלנו כמה פעמים "סידורים'לאך" - סידורים תהלת ה' בפורמט כיס ואפילו את ארבעת הכרכים הראשונים של לקוטי שיחות (לא בבת אחת...). זה היה יקר המציאות ברוסיה בימים ההם. שמחנו על כך כמוצא שלל רב והספרים הללו עברו מיד ליד וממקום למקום.

צורת 'העבודה' היתה שאנשי השגרירות היו נכנסים לתא מסוים בקרון הרכבת ואני הלכתי אחריהם ועקבתי לראות להיכן הם הולכים. ברגע שהתאפשר, לקחתי את החבילה ומיהרתי לצאת לרחוב עוד לפני שאנשי השגרירות יצאו (כך יקטן החשד שנפגשנו או שקיבלתי מהם משהו) ומיד עצרתי טקסי ונעלמתי מהאזור כש'הדברים הטובים' באמתחתי.

ההזדמנות הזו של יציאת כמה משפחות מאנ"ש באותה תקופה, פחות או יותר, נוצלה על ידינו גם לצורך הוצאת 'דברים טובים' מברית המועצות ושילוחם אל הרבי.

כך שלחנו לרבי את התניא שהיה ברשות הגאון המקובל רבי לוי יצחק, אביו של הרבי, בעת גלותו בקזחסטן, ועליו הוא כתב את ה'הערות' המפורסמות שלו.

אחרי הסתלקותו, זוגתו הרבנית חנה פחדה להשאיר את התניא הזה אצלה ומסרה את הספר לידי הרה"ח ר' הירשל רבינוביץ שהיה בימים ההם בקזחסטן ועשה הרבה למענם באותן שנות סבל וייסורים, עזר להם לעבור מעיר גלותם לאלמא-אטא ועמד לימינם עד להסתלקותו של ר' לוי יצחק בכ' אב תש"ד.

כשהרבנית חנה יצאה מרוסיה לא היתה שום אפשרות שהיא תיקח את הספר איתה והוא נשאר בידי ר' הירשל שגר בצ'רנוביץ. כשנודע לנו

שהגב' דאבא-רבקה שייקביץ (אחותו של ר' ישראל כהנסון ע"ה, אמו של הרה"ח ר' בערל שייקביץ שבנו ר' אליעזר נשוי לנכדה של אחי ר' שמעון) קבלה רישיון יציאה מרוסיה, סברנו שזו הזדמנות נאותה להוציא את התניא הזה מרוסיה על מנת להביאו אל הרבי. נסעתי לשם כך לצ'רנוביץ ומשם לריגה וב"ה הספר הגיע ליעדו וכידוע הרבי הוציא לאור את ה'הערות' הללו בספר.

בערך באותה תקופה הוצאנו מרוסיה גם הרבה 'ביכלאך' של חסידות בכתב-יד.

החוק הסובייטי היה שהיוצא מהמדינה יכול להוציא אתו ספרים מודפסים אבל אינו רשאי לקחת כתבי-יד. בברית המועצות 'התגלגלו' כתבי חסידות לרוב בבתי כנסת ואצל אנשים פרטיים וידענו שהרבי מעוניין בהם.

איכשהו יצרתי בעזרת ה' היכרות עם אנשי המכס במוסקבה, וכך היתה אפשרות לשלוח מזמן לזמן 'ביכלאך' מסוג זה. לאחר שכאמור הכרתי את אנשי המכס, הם הסכימו להצעתי שבשעה שהם עוזבים המקום לארוחת הצהרים אני אכנס לתוך קרוונת הרכבת בהם היה המטען, הבאגאז', של הנוסעים "כדי לשמור על הדברים" בשעה שהם יוצאים. ניצלתי את הזמן הזה כדי לפתוח את החבילות שכבר נבדקו וקבלו חותמות של אישור לנסיעה ולהכניס בתוכם את הכתבים האמורים. כך עשיתי בעת יציאתם של כמה מאנ"ש ובהם הרה"ח ר' חיים-עוזר מרינובסקי, כשיצא ביחד עם אביו הרה"ח הרב שמעיה יהודא; הרה"ח ר' מוטל קוזלינר ועוד. הם מצידם מיהרו כמובן לשלוח את הכתבים לרבי ואכן המעיין בהוספות לתורה אור וליקוטי תורה ימצא ציונים לכמה ביכלאך הנקראים בספריית הרבי על שם מי שהוציא אותם מרוסיה כמו 'מרינובסקי', 'קוזלינר' ועוד.

עד כאן סיפורו של ר' משה קצלנבוגן ע"ה.

ואילו הרה"ח ר' חיים עוזר מרינובסקי ע"ה עצמו - סב הכלה שתחי' - מספר בספרו, 'על אבותינו ועל יחוסם':

זכינו להעלות ארצה כמה "ביכלאך חסידות", מאמרי דא"ח של כ"ק אדמו"ר הצ"צ נ"ע, שנשתמרו בידינו עוד מתקופת סמרקנד. ושלחנום מיד עם בואנו לכפר חב"ד לכ"ק אדמו"ר שליט"א (בטבת תשכ"ז) על ידי דודנו הרב ר' שלמה טרשנסקי ע"ה אשר בא לבקרנו וחזר לאמריקה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א אישר את קבלתם במכתב קודשו ב"תשואות חן, תשואות חן" וזכינו אשר כ"ק אדמו"ר שליט"א רשם על ה"ביכלאך" את שם משפחתנו "מרינובסקי". וכן ראיתי ב"תורה אור" הוצאת קה"ת, תשמ"ט, ב"הוספות" שבסוף הספר, בדף שלפני האחרון "במראי מקומות כתבי יד" בהערה לדף לב, ד - תנו רבנן מצות חנוכה: עיין בוך להבין - מרינובסקי (כ"א, א') בשינויים.

וכאן המקום להביע רוב תודתנו לשאר בשרנו היקר באדם, חסיד נעלה, איש המעלה, ר' משה קצנלבוין נ"י אשר עשה כחכמתו והצליח, ובעד כסף קיבל אישור משלטונות המכס במוסקבה להעביר את ה"ביכלאך" ואת כל ספרי אבא מארי ע"ה מעבר לגבול רוסיה. זכרה לו אלקי לטובה!

ועל כך יש להוסיף:

כאמור, הרה"ח ר' חיים עוזר מרינובסקי ע"ה שלח את הספרים ואת הכתבים לרבי, זמן קצר לאחר עלייתו לארץ הקודש בראשית שנת תשכ"ז.

בין הספרים היה ספר 'פלח הרמון' להרב הגאון החסיד המפורסם רבי הלל מפאריטש וכאשר הרב רח"ע בא לרבי בפעם הראשונה, לתשרי תשכ"ח, על פי הזמנת הרבי שהזמין אליו, על חשבוננו, את החסידים שעלו מרוסיה במהלך שנת תשכ"ז, הוא גילה שהספר 'פלח הרמון' המדובר יצא לאור בהוראת הרבי בהוצאת קה"ת.

בהכנסו ליחידות, באותו ביקור אצל הרבי בשנת תשכ"ח, הוא הזכיר גם את ענין הביכלאך והכתבים ששלח קודם לכן באותה שנה ואת העובדה שה'פלח הרמון' נדפס בדפוס, צילום מהספר שהיתה לו

הזכות להביא מרוסיה ולשלוח לרבי.

בענין זה הגיב הרבי:

היה לנו את הספר הזה, אבל שלכם היה דפוס ברור יותר ולכן כשקבלנו את הספר שלכם, הדפסנו צילום ממנו. ולאות תודה, תבקשו במזכירות כמה עותקים מהספר.

ואכן הוא קיבל כמה עותקים מספר זה והם נשמרו לאורך השנים בצורה מכובדת במיוחד.

תרלד

מי יתן כאח לי : בוך במדרש — מרינובסקי קצט, א. בוך מאמרי אדמו"ר הצי"צ (כת"י ב). דרשו — סלונים מה, א. בוך ויקרא אל משה ה, א חי סעי. בוך להבין ענין ברכת חתנים — היילפרין.

תרלו

גבר — בד"ה הנותן לשכוי בינה : גרפס באוה"ת מסעי צ' אישצד.

תרנא

לבאר הדברים : בוך במדרש — מרינובסקי. באברויסק 57 שטו, א. עיון תפלה — חן ריט, א. דרשו — סלונים.

תרסט

עוד הערות : בוך מאמרי אדמו"ר הצי"צ.

תרעד

מי יתן כאח לי : בוך תפול עליהם — מינדל תקפב, א.

תרפח

להבין שרשי הדברים : שם תקצד, א.

תרצב

וא"כ — ובדרוש ג' בחי' אדם : ראה אוה"ת בלק ע' תתקטב ואילך.

תרצג

המקיף — צחצחו : אולי צ"ל : צחצוחו.

בכו"כ מהמראי-מקומות שבספרי קה"ת ישנם ציונים לביכלאך "מרינובסקי".

הרבי רשם על הביכלאך בכת"ק - "מרינובסקי"

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacoth 3-8250

מנחם מנדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כה" אד"ר, ה'תשכ"ז
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ כו'
מו"ה חיים עוזר שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב מיום י"ט אדר"גכ"ן והפתיח והסגור, ומה' י"א
בימים אלה, ימים שבין פורים קטן לפורים גדול, הו"ל קונטרס
- מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, שאמרו בפורים קטן
לפני ארבעים שנה, ד"ה וקבל היהודים את אשר התלו לעשות. ומצו"ב.

ובודאי אשר כל אלה שיגיע המאמר אליהם ילמדו אוהו בעיון המחאים
לבדל ערך חוכנו, ובפרט בהביא בחשבון המקום והזמן כס נאמר (כמבואר
במכ" שהו"ל בהוספה לקונטרס).

ויה"ר שיהי' גדול לימוד זה- שיביא לידי מעשה, מעשה גדול ופעולות
רבות, רבות בכמות ובאיכות גם יחד, בכל העניינים אודותם מדובר במאמר
זה,

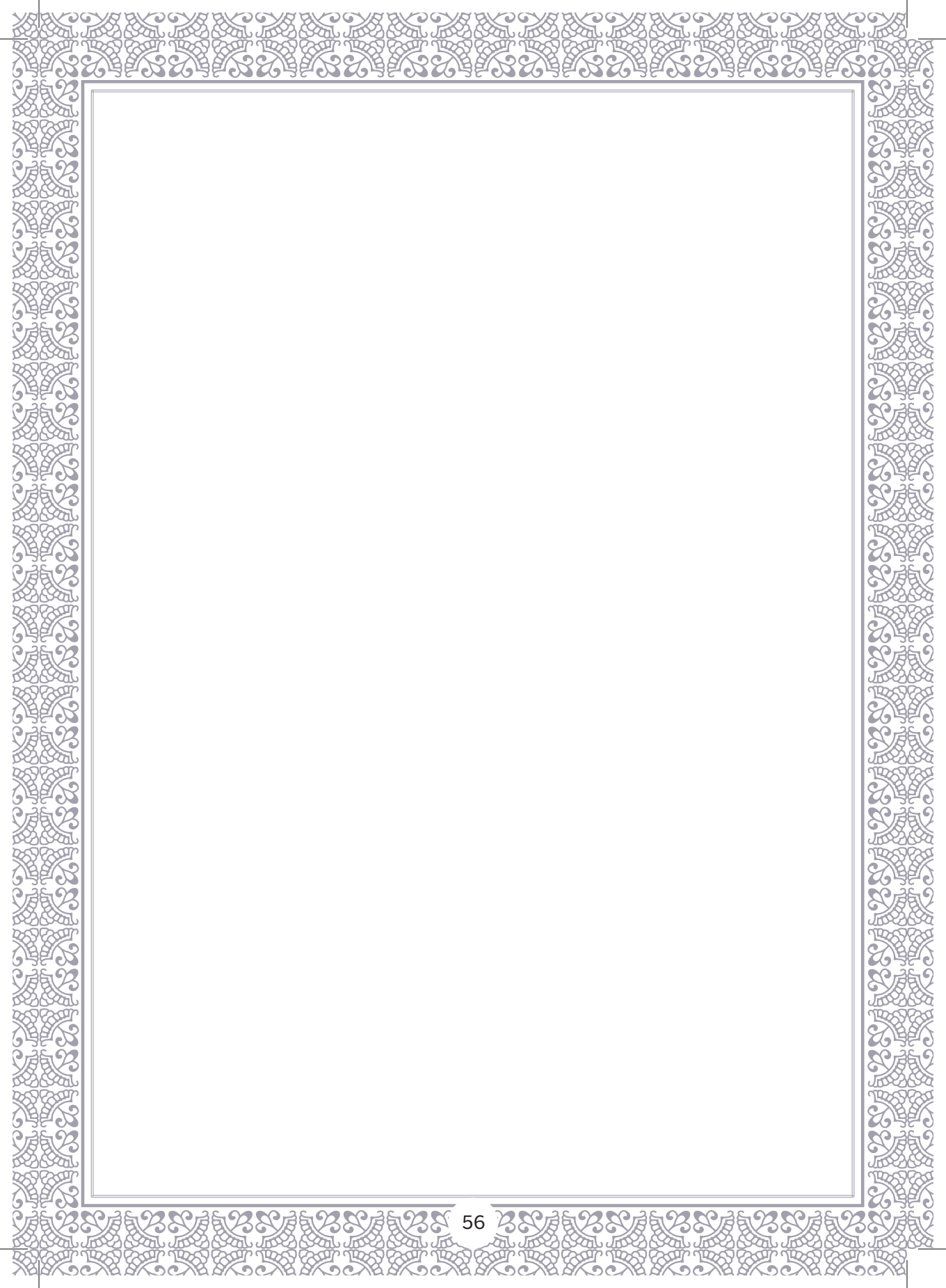
ובמכש"כ וע"ו: ומה בארץ ההיא ובשנה ההיא, ארץ קשה ושנה קשה,
עשו ופעלו וכו' - עאכו"כ צ"ל העשי' והפעולה בארצות אלו ובשנים אלו.

ובכל כגון זה הובטחנו מחז"ל: הבא לטהר

- וידוע דיוק רכנו הזקן "לטהר" (חסר יו"ד) - לטהר אחרים -

מסייעין אותו
דניאל פרנסה-על עליה יצא צדקה
אלה דרישה אלה צדקה אלו. א-אקרוז לאתן
בברכה אדמ"ר משה ואלכסנדר משה
[Signature]

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב הכלה ובו אישור ותודה על קבלת הספרים והכת"י.

הוספה

מכתב כ"ק אדמו"ר
לאם סבתו של החתן
הרבנית יענטע בריינא רימלר ע"ה
- בפרסום ראשון -

רימלער-ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

כ"ה, ז' מנ"א תשי"ח
ברוקלין

מרה יענטש בריינע החי'

ברכה ושלום!

מיט גרויס פארוואונדערונג האב איך באקומען די ידיעה, אז פעלט בא
איך מנוחה הנפש, צוליב דעם וואס איך דאכט זיך אז די סטאר ארבעט זיך ניט
ארויף ווי מען האט זיך פארגעשטעלט, אדער ניט אזוי גיך ווי מען האט זיך
פארגעשטעלט. און די פארוואונדערונג ווערט נאך גרעסער, נאך דעם ווי איר האט
געזעהן חסדי השם יחברך ברכתך והצלחתך מיט די שידוכים פון אייערע טעכטער און
זון-שיחור, וואס זיכער געדיינט איר ווי פארזארגט איר זייט געווען אין דעם.
און צעמענדיק פארגלייכען מיט דער הצלחה וואס איז געווען אין דעם, איז ווי
איז גאר דא א ארט צו צווייפלען ח"ו אין דעם, אז השי"ה וועט פארטזעצען זיינע
ברכות אין דעם וואס מ'נויטיגט זיך, אויב עס קומט אפילו ניט אזוי שנעל ווי
מען וויל אדער ווי מען שטעלט זיך פאר?!

און השם יחברך זאל העלפען, איר זאלט זיין שטארק אין בטחון, ווי
מיר זאגען אין בכחה המוון; הן אח העולם כולו כסוכו כחן וכחסד וברחמים,
ומשגיה על כל אחד ואחד כהשגחה פרטיה, אז אויך איך וועט ער צושיקען אייער
פרנסה, אין דעם וואס איר נויטיגט זיך, און אין א אופן-אז מחוך מנוחה וטוב
לבב זאלט איר קענען צוגעבען אין אלע ענינים פון יהדות, כהנוגע צו זיך אליין,
און איינזירקען אויך אויף דער סביבה. אויפפירען זיך אזוי.

אויב עס קומט אויס אין סטאר אמאל צו עסען אדער שלאפן-דארפמען
זעהן אז דארט זאל זיין א מזוזה כשרה, און אז אייער מאן שי' זאל יעדער וואכען
טאג געבען א פאר פרוטות לצדקה-פארן דאווען אין דער פריה, און איר זאלט איר
טאן יעדער מאל פאר ליכט צינדען ערב שבת און ערב יום טוב.

בכרה צו גוטע כשרות

בשם כ"ק ארמו"ר שלימ"א

מזכיר

תרגום מאידיש:

ב"ה, ז' מנ"א תשי"ח
ברוקלין

מרת יענטא בריינע תחי'
ברכה ושלום!

בפלא גדול קבלתי את הידיעה שחסר לך מנוחת הנפש מכיוון שנראה לך שהחנות לא מתרוממת כפי שתכננת, או לא כל כך מהר כפי שדמיינת. והפלא עוד יותר גדול לאחר שראית חסדי ה' ית' ברכתו והצלחתו עם השידוכים של בנותיך ובניך שיחיו, שבוודאי את זוכרת כמה מוטרדת היית בעניין. וכאשר את לוקחת בחשבון את ההצלחה שהיתה בזה, איך יש מקום לפקפק ח"ו בזה שהקב"ה ימשיך את ברכתו בכל מה שתצטרכי, אם זה אפילו לא מגיע כ"כ מהר כפי שאת רוצה או כפי שאת מדמיינת!?

וה' ית' יעזור, שתהי חזקה בבטחון, כפי שאומרים בברכת המזון: הזן את העולם כולו בטובו בחן ובחסד וברחמים. ומשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית, שגם לך ישלח את פרנסתך, במה שתצטרכי ובאופן שמתוך מנוחה וטוב לבב תוכלי להוסיף בכל ענייני יהדות, בנוגע לעצמך וגם להשפיע על הסביבה שיתנהגו ככה.

אם יוצא לך בחנות לפעמים לאכול או לישון - צריכים לדאוג שיהיה שם מזוזה כשרה, ושבעלך יתן כל יום חול כמה פרוטות לצדקה לפני התפילה בבוקר, ותעשי גם את ככה לפני הדלקת נרות ערב שבת וערב יום טוב.

בברכה לבשורות טובות
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
א. קווינט, מזכיר

לזכות
החתן התמים ישראל דוד שיחי'
והכלה מרת פייגא תחי'
העכט

שיזכו לבנות את ביתם בנין עדי עד
מיוסד על יסודי התורה והמצוות
כפי שמוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות
ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות
לנח"ר כ"ק אדמו"ר

ולזכות הוריהם
הרה"ח ר' יוסף וזוגתו מרת טילא העניא שיחיו העכט
הרה"ח ר' משה וזוגתו מרת חנה שיחיו מרינובסקי

ולזכות זקניהם
מרת חי' שרה תחי' פאפאק
הרה"ח ר' פנחס וזוגתו מרת חי' גאלדא שיחיו קארף